Mr. M.ČULITIS
47 Fulton Ave
Toronto

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

5./130. n-rs TREŠDIEN, 1953. G. 21. JANVĀRĪ 3. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

DIKTĀTŪRA ĒĢIPTĒ ILGS 3 GADI

Kairo. Ēģiptes diktātors Nagibs un viņa militārais kabinets nodomājis valsts varu paturēt savās rokās 3 gadi. Piektdien paziņoja, ka Nagibs izdevis rīkojumu, ar kuru aizliegtas visas politiskās partijas un politiska darbība uz 3 gadiem. Bez tam visi partiju īpašumi tiek konfiscēti un pārņemti valsts pārzināšanā.

Šo Nagiba jaunāko rīkojumu radio runā paziņoja „nacionālās valdības" ministrs. Tas teica, ka šie 3 gadi būs pārejas laikmets, kurā valdība nodibinās valstī demokratisku iekārtu. Bez tam ministrs paziņoja, ka nesen atklāta kāda pretvalstiska sazvērestība un apcietināti 25 armijas virsnieki.

Ģen. Nagibs valsts varu Ēģiptē pārņēma pagājušā gada jūlijā, kad tas ar armijas palīdzību piespieda karali Farūku atkāpties no troņa un atstāt Ēģipti. Toreiz Nagibs paziņoja, ka viņš nodibinājis militāro diktātūru līdz tam laikam, kad Ēģiptē izdarīs vispārējas vēlēšanas. Vēlēšanas bija paredzētas š. g. februāra mēnesī, bet pagājušā nedēļā, sakarā ar Ēģiptes un Anglijas strīdu par Suecas kanāli un Sudanu, tās atceltas.

Rietumu diplomāti Ēģiptē šim Nagiba pēdējam rīkojumam — paturēt valsts varu savās rokās 3 gadi — saskata 2 iemeslus: 1) iegūt laiku, lai valdība varētu nomierināt daļu nepacietīgāko virsnieku, kuri prasa ātru un noteiktu rīcību pret Angliju un 2) lai iznīcinātu politisko partiju savtīgos nolūkus.

Ātrākais bumbvedis B-47

Vašingtonā. — ASV kaŗa lidmašīnu rūpnīcas pievērsušās ātrākā bumbveža B47 masveida ražošanai. Šis bumbvedis ar savu lielo ātrumu — 1100 klm stundā — un 10 tonnu atombumdu kravu būs mugurkauls amerikāņu stratēģisko gaisa spēku vienībām. Bumbveža lidošanas spējas ir ļoti labas, tas spēj lidot 3000 klm. tālu, kaut arī lidojuma laikā jāuzņem degvielas.

Tādēļ B47 var būt ļoti noderīgs aizjūras gaisa spēku bazēm: Alaskā, Ziemeļafrikā un Tālos Austrumos. Viena gaisa pulka sastāvā ir 45 bumbveži un 20 benzīna piegādes lidmašīnas. Neskatoties uz šīs lidmašīnas lielo svaru — 23 tonnas — un apmēriem, tās pacelšanās gaisā ir ļoti laba, proti, 12 minūšu laikā spēj pacelties 14 klm. augstu, to apkalpo 3 cilvēki: lidotājs, viņa palīgs un radiotelegrafists—navigātors.

PREZ. TRŪMENA ATVADĪŠANĀS NO AMERIKĀŅU TAUTAS

Vašingtonā. — Harijs Trūmens pag. ceturtdien īsā radio runā Baltajā Namā atvadījās no amerikāņu tautas, kuras likteņu vadītājs viņš bija veselus 7 gadus, pēc prez. Rūzvelta pēkšņās nāves.

Trūmens nenožēloja savu garo darba periodu Baltajā Namā ar daudziem svarīgiem lēmumiem iekšpolītiskos un ārpolītiskos jautājumos. Viņš izteica cerību, ka viņa pēctecis piedzīvos laimīgākus darba apstākļus, un aicināja visu amerikāņu tautu sniegt visu iespējamo palīdzību prezidentam Eizenhaueram.

Trūmens izteicās arī, ka pēc viņa domām nāks pārmaiņas arī komūnistu valstu iekārtā, vai nu tās tiktu izraisītas ar pašu vietējo iedzīvotāju sacelšanos pret komūnistiem vai arī no ārienes.

Kā sava darba laika svarīgāko lēmumu Trūmens atzīst ASV un AN iejaukšanos komūnistu agresijā pret Dienvidkoreju.

Runājot par atombumbu, Trūmens izteicās, ka amerikāņu tautas noskaņojums ir pret šādu iznīcinošu ieroču lietošanu pret citām tautām.

Žīdu kratīšanas Austrumvācijā

Berlīnē. — Komūnistu iestādes un policija nedēļas beigās izdarīja plašas kratīšanas žīdu dzīvokļos un darba vietās, meklējot „spiegus" un kompromitējošus dokumentus. Visi žīdi Austrumvācijā tiek reģistrēti, un viņu kustības brīvība stipri ierobežota. Žīdu skaits Austrumvācijā vēl stipri liels; no koncentrācijas nometnēm vien atbrīvoto 28.000 žīdu.

Tā, kā šie palikušie žīdi ir gados stipri veci, tad arī to iespējas izbraukt vai izbēgt no Austrumvācijas ir niecīgas. Rietumdemokrātiju žīdu organizācijas piedāvājušās uzņemt visus tos savus tautas brāļus (ap 2.5 milj.), kas vēl atrodas komūnistu valstīs, un ierosinājušas iesniegt Staļinam kopēju lūgumu atļaut žīdiem izbraukt no komūnistu zemēm.

LNAK 2. PADOMES PIRMĀ SESIJA TORONTO

PROF. A. DREIMANIS JAUNĀS PADOMES PRIEKŠSĒDIS, VICEPRIEKŠSĒŽI J. ŠVANKS UN I. ŽĪGURS, SEKR. PRĀVESTS MITULIS

Valdē ievēlēti: priekšsēdis A. Svenne, locekļi V. Upeslācis, J. Dreimanis, J. Kalns, J. Grīslis, J. Lejiņš un Vilks. Kandidātos paliek J. Lapiņš, V. Pētersons un I. Andrejsons. Revīzijas komisijā: R. Plūme, V. Burkēvics un P. Brīviņš. Kandidāti: H. Rapa un Dr. Slaņķis.

17. un 18. janvārī Toronto sanāca LNAK 2. Padomes 1. sesija. Šo Padomi Kanadas latvieši ievēlēja p. g. novembra mēn. beigās. Vēlēšanās piedalījās 1313 vēlētāji. Pirmās padomes vēlēšanās 1950. g. piedalījās 830 vēlētāju. No 30 ievēlētiem Padomes locekļiem sesijā piedalījās 27. Sanāksmi atklāja ar svētbrīdi Sv. Jāņa baznīcā, 274 Concord Av., to vadīja prāv. Mitulis.

Apsveicot sesijas dalībniekus, iepriekšējās Padomes priekšsēdis **prof. F. Gulbis** aicināja arī turpmāk darba pamatā likt 3 svarīgās tezes: cīņu par Latvijas atbrīvošanu, latviešu dzīvā spēka saglabāšanu un saglabāt latviešu dvēseli un garu. „Šinī ziņā latviešiem domstarpību nav," teica profesors, „tādas pastāv tikai jautājumā, kā to panākt. Diferencēšanās katru dienu iet uz priekšu un sadarbošanās kļūst aizvien grūtāka, tāpēc arī jaunajai Padomei darbs būs grūtāks. Arī mūsu lielā nelaime šodien ir varbūt ļaunāka kā pirms 2 gadiem: iespējama izlīgšana pasaules mērogā, kas var notikt arī uz mūsu lēses."

Jaunā Padome dzima troksnī un man brīžiem pat likās, ka LNAK pastāvēšana likta uz spēles, bet vēlēšanās Apvienība tomēr iznāca stiprināta. Latvieši domā, ka vēlētie pārstāvji ir labākie, ka demokratijas princips ir labākais.

Es vairs nebūšu jūsu vidū ne tādēļ, ka mana ticība būtu mazāka, bet gan tāpēc, ka darāmais darbs būtu par smagu manai veselībai."

Nobeidzot runu, prof. F. Gulbis uzsvēra: „Šeit nav mūsu mājvieta, mums jābūt tur, kur varam ar visu sirdi dziedāt Dievs, svētī Latviju." Sekoja valsts himna.

Konsuls V. Tomsons apsveikumā teica, ka LNAK sākusi darboties labi. Visi varam priecāties par padarīto darbu, bet tam jākļūst vēl plašākam. Konsuls Padomei novēlēja droši strādāt savas tautas labā svešumā; lai draudzībā visi darām kopīgu darbu, jo tad padarītais nekad neizirs. Konsuls Padomi sveica arī sūtņa K. Zariņa vārdā.

TLB priekšsēdis J. Popelis novēlēja Padomei skatīties pāri sīkumiem, paturot vienmēr prātā galvenos mērķus.

Māc. A. Lūsis Sv. Jāņa draudzes vārdā Apvienībai novēlēja augt, lai visus latviešus saturētu kopā. Mācītājs nodeva LNAK Aprūpes nozares rīcībā $83.—, kas iemaksāti, atpērkoties no svētku apsveikumiem (māc. Lūša aicinājums).

Māc. A. Čops Sv. Andreja draudzes vārdā novēlēja sekmes un vienprātību.

LSAK priekšsēdis R. Plūme novēlēja panākt vienprātību ar visiem, arī ar tiem, kas šoreiz bija pretī.

LPB Kanadas kopas p-de B. Senkēviča aicināja sabiedriskā darbā iesaistīt vairāk sieviešu, lai atbildīgais darbs būtu vispusīgāks. Senkēviča ierosināja ziedojumu vākšanu rakstnieka Pētera Ērmaņa atbastīšanai. Tūlīt arī padomes locekļi saziedoja $45.—.

Rakstveida apsveikumus piesūtījuši: sūtnis ASV J. Feldmans, ALA's pr-dis prof. P. Lejiņš, Mariss Vētra, Norandas LNAK dalībnieku vārdā A. Batņa, Montreālas Padomes locekļi inž. Spūrmanis un Zoldners un DV Kanadas valdes pr-dis P. Balodis, novēlot labas sekmes un sekot vairākuma gribai.

(Turpin. nāk. numurā).

Vai Francija nevēlas Eiropas apvienošanos?

Francijas valdības pēdējā krize, kas tagad ar jauno Meijera valdību ir pārvarēta, radīja jaunu stāvokli Eiropas kopējā militārā un politiskā sadarbībā, kā arī ienesa zināmu nemieru citās Eiropas valstīs.

Valdības krize, kas izcēlās sakarā ar Francijas iekšējā budžeta apspriešanu, ļoti ievērojami ietekmējusi Francijas turpmāko politisko nostāju. Sekas šai politiskai maiņai vēl pilnīgi neaprēķināmas, un tās būs nozīmīgas ne tikai Francijai vien, bet skaidrs, ka jaunais stāvoklis runā pretī ASV politiskām interesēm Eiropā — radīt militāri un politiski spēcīgu apvienotu Eiropu, un tādējādi būs pirmais pierādījums tam, kādu viedokli ieņems Eizenhauera valdība pašreizējā Eiropas politiskā krizē.

Nav iemesla šaubīties par min. prez. Meijera un ārlietu min. Bido vēlēšanos tiešām Eiropas apvienošanos atbalstīt, uz ko norāda fakts, ka šī līguma autors Plevēns arī uz priekšu paliek Francijas aizsardzības ministra postenī. Bet lai iegūtu parlamentāru pārsvaru, Meijers bija spiests dot ļoti lielus solījumus nacionālistu De Golla partijai, proti: ne tikai atstāt Eiropas aizsardzības un Vācijas miera līguma ratificēšanu Francijas parlamentā līdz tam laikam, kad galīgi būs panākta vienošanās ar Vāciju par Sāras apgabala turpmāko nākotni, bet prasa arī šo līgumu revidēšanu. Rezultātā arī Bonnas valdības min. prezidents Adenauers prasa no savas puses līgumu revidēšanu, un sekas ir tās, ka pārējās valstis nogaida, kas ar šiem abiem līgumiem notiks.

Labākā gadījumā tas nozīmē jaunu šo līgumu atlikšanu un arī Vācijas armijas formēšanas atlikšanu, kaut gan vācu kaŗaspēks tik nepieciešams Eiropas kopējai aizsardzībai. Vācijas armijas trūkums jau ir piespiedis ZALO mil. vadību atvilkt savu iedomāto aizsardzības līniju no Elbas uz Francijas robežām. Sliktākā gadījumā šo līgumu atlikšana nozīmē vispār to līgumu un piegriešanos jauniem līgumiem, kā arī Eiropas sadrumstalotā stāvokļa turpināšanu (atsevišķu valstu grupās) un nespēju Eiropu aizsargāt ne tikai savām kājām politiskā un militārā laukā.

Kā vāciešiem, tā frančiem bijusi izdevība ar šiem diviem līgumiem parādīt savu ciešāko vēlēšanos veicināt Eiropas apvienošanos; diemžēl, tagad tas nonācis strupceļā, un to abas šīs svarīgās valstis vilcina ar ceļ iebildumus.

Protams, nevarētu teikt, ka Eiropas valstis pēc 2. Pasaules kara jau nebūtu veikušas vienu otru ievērojamu soli uz savstarpēju sadarbību un apvienošanos, kā piem. Šūmana ierosinātais plāns par Eiropas smagās rūpniecības centralizāciju un par apvienotās Eiropas pārvaldi Strasburgā. Šie abi pasākumi turpina savu darbību ar labām sekmēm. Tomēr galvenais jautājums visām Eiropas valstīm vēl vienmēr paliek nekārtots, un šis jautājums ir pamatā pārējo pasākumu un līgumu dzīvotspējai, proti: vai Eiropa var apvienoties jau vienā Eiropas federācijā ar vienu augstāko pārvaldi visām valstīm, kā augstāko instanci saimnieciskā, politiskā un militārā laukā? Līdz ar to visas šīs dalībnieces—valstis zaudētu daudz no savas neatkarības un patstāvības. Vai arī Eiropas apvienošanai jāiet caur kādu starpstadiju, kā tas bija savā laikā ar Amerikas Savienotām Valstīm? Pēdējā gadījumā Eiropas valstis patur savu neatkarību un pašnoteikšanās tiesības par saviem saimnieciskiem un militāriem pasākumiem, bet veic kopēju ciešu sadarbību. Šādu gadījumu, kur valsts, paturēdamas savu pilnīgu neatkarību, kopējos pasākumos būtu sekmīgi sadarbojušās, ir ļoti maz. Eiropā tas novestu ne tikai pie autonomas franču armijas, ko tagad ieteic Meijers, bet dotu tikpat autonomu armiju arī Rietumvācijai. Šādu armiju pašreiz ieteic: franču De Golla partija, Vācijas sociālisti un Padomju Savienība. Bet tieši tādēļ, lai izvairītos no autonomas, neatkarīgas vācu armijas atjaunošanas tika likti pamati Eiropas politiskai un militārai apvienošanai, un tikai tādēļ Francija uzņēmās vadību Eiropas apvienošanā. Pašreizējā nenoteiktā franču politisko partiju nostāja neapzinīti taisās apgāzt to, ko savā sirdī franču tauta un arī visas Rietumeiropas valstis vēlas.

Vai šī franču politiskā nostāja pret Eiropas aizsardzības līguma un Vācijas miera līguma drīzu ratificēšanu tiks īstenota, kļūs skaidra tuvākā nākotnē, kad izkristallizēsies Eizenhauera valdības viedoklis šai jautājumā un tās ietekme Eiropā.

Nav šaubu, ka ASV darīs visu iespējamo, lai Franciju un Vāciju piespiestu atzīt jau izstrādātos līgumus un nemeklēt jaunus līgumus, kuriem var būt vēl niecīgāks atbalsts kā pašreizējiem.

SAZVĒRESTĪBA RIETUMVĀCIJĀ

Sazvērestības priekšgalā atrodas Dr. Verners Neumans

Apcietināti septiņi bijušās Hitlera Nacionālsociālistu partijas biedri, kas, iefiltrēdamies vadošās partijās, ar laiku gribējuši varu Rietumvācijā sagrābt savās rokās.

Kā no Bonnas ziņo, 15. janvārī angļu slepenajam dienestam sekmīgi izdevies salauzt pirmo nopietno sazvērestības mēģinājumu. no jauna nostiprināt nacionālsociālistu varu Vācijā.

7 sazvērestības vadītāji atrodas apcietinājumā un tos pratina īpaši informēti angļu izmeklēšanas ierēdņi, kas domā, ka tagad, kad akmens pacelts, varēs daudz labāk redzēt un iepazīties ar radījumiem, kas tur apakšā dzīvojuši.

Sazvērnieku priekšgalā atradies Dr. Verners Neumans, agrākais valsts sekretārs Goebelsa propagandas ministrijā.

Rietumvācijas federālai valdībai angļu atklājums nācis kā pilnīgs pārsteigums, kas īgņa un negribīga, vēlāk mēģināja iespiesties uzvaras lauru plūcēju vidū. Vācu vicekanclera Franča Bluechera brīvajiem demokratiem, kas kā otra lielākā partija ietelp koalicijas valdībā, bija stipri jāsarkst to attieksmju dēļ, kādas pastāvējušas dažu viņu partijas biedru un apcietināto starpā.

Kā augstākās angļu iestādes atklātībai ziņojušas, šie septiņi apcietinātie rīkojuši sazvērestību, lai iegūtu varu Rietumvācijā. Un to darījuši, iefiltrēdamies trijās respektējamās labā spārna partijās: Brīvajos demokratos un Vācu partijā, kas abas ietelp kanclera Adenauera koalicijā, bez tam vēl Visvācijas blokā (agrākā Bēgļu partija).

Kā visi vāciešu sazvērnieki, tā arī nule apcietinātie, bija atzinuši par vajadzīgu daudz ko par savu darbību pierakstīt. No tā nu tagad var secināt, ka viņu pirmais mērķis ir bijis sagrābt savās rokās augšminētās partijas, lai tad pēc tam sagrautu kā Eiropas Aizsardzības komitejas līgumu, tā arī Bonnas Konvenciju, lai tad plānotu neatkarīgu nacionālsociālistu Vāciju.

Pašreiz kancleru Ādenaueru un viņa kabinetu visvairāk nodarbina jautājums, kādu iespaidu aresti atstās uz Eiropas Aizsardzības līguma un Bonnas Konvencijas ratificēšanu. Angļi gan neredz nekāda iemesla, kādēļ ratificēšanas procedūru nevarētu turpināt normālā gaitā, jo Neumaņa un viņa līdzstrādnieku apcietināšana ir tikai labākais pierādījums, ka Vācijas demokratija un nevis reakcionāri būs noteicēji tad, kad federālā republika būs apbruņota.

Austrumvācijā apcietināts ministrs

Berlīnē. — Piektdien Austrumvācijas valdība oficiāli paziņoja, ka ārlietu ministrs Georgs Dertingers, sakarā ar pret viņu celto apsūdzību par spiegošanu Rietumvalstu labā, apcietināts. Tai pašā laikā apcietināts arī viņa galvenais palīgs ārlietu ministrijā Maksis Keilsons ar sievu.

Apsūdzības raksturs ir gluži tāds pats, kāds bija inkriminēts čechu vadošiem komūnistiem, kurus pag. mēnesī Prāgā notiesāja ar nāvi.

SPIEGI SAV. VALSTU ARMIJĀ

Kādas spiegu grupas darbība Vīnē ir ciešā sakarā ar Pad. Sav. sūtniecības Vašingtonā 2. sekretāra izraidīšanu no Savienotām Valstīm. Divi bijušie amerikāņu karavīri Otto Vēbers un Kurts Pungers steidzīgi lidmašīnā atvesti uz ASV un apsūdzēti militāru noslēpumu izpaušanā un ziņu piegādāšanā Pad. Savienības sūtniecības 2. sekretāram Novikovam. ASV valdība Pad. Savienības sūtniecībai iesniedza prasību Novikovu atsaukt uz Maskavu, bet nav zināms, kad krievu sūtniecība šo amerikāņu prasību ievēros.

Vēbers un Pangers apcietināti Vīnē, kur tie uzturējās „studiju" nolūkos. Abi apsūdzētie pagaidām atlaisti brīvībā pret 50.00 dolaru drošības naudas iemaksu. Bez tam šai sakarā Vīnē nopratināti vēl citi amerikāņi, vienam no tiem sieva steigā atstājusi Vīnes rietumu joslu un aizbēgusi pie krieviem.

Mosadegha valdības krize Irānā

Teherānā. — Sakarā ar Mosadegha strīdiem ar spēcīgo moslēma partiju un tās vadītāju Kašāni, kas ir arī parlamenta vadītājs, izcēlušās nesaskaņas. Veselus divus gadus Mosadeghs un Kašāni un viņu atbalstītāji bija ciešā koalicijā, bet tagad pēkšņi Kašāni protestē pret Mosadegha prasību pagarināt viņa diktātoriskās pilnvaras vēl uz vienu gadu. Kašāni, kā parlamenta vadītājs, pag. nedēļas beigās, neļāva Mosadegha prasību apspriest Apakšnamā.

Mosadeghs pēc tam devās pie šacha, bet par apspriežu rezultātiem vēl nekas nav zināms.

PAD. SAVIENĪBAS UN SAVIENOTO VALSTU BRUŅOTIE SPĒKI

VAI KREMĻA ARMIJAS KAŖU ZAUDĒS, UN KOMŪNISMS SABRUKS?

Vai ASV divīzijām ir tas pats iznīcināšanas spēks, kas sarkanarmijas divīzijām? Kurām ir vismodernākie un iedarbīgākie ieroči? Vai komūnistu divīzija var cīnīties ilgāk par ASV divīziju? Uz šiem un citiem svarīgiem militāriem jautājumiem, kam būs izšķirīga nozīme nākamajā kaŗā, autoritātīvu atbildi dod ASV armijas oficiozs Army News Features.

Amerikāņu sabiedrībai ir teikts, ka vienai krievu kājnieku divīzijai ir par desmit procentiem vairāk ugunsspēka nekā vienai daudz lielākai ASV kājnieku divīzijai uz bazes — vīrs pret vīru. Tas ir taisnība.

Šī patiesība daudzus amerikāņus novedusi pie pārliecības, ka krievu divīzijas ir labāk veidotas nekā amerikāņu divīzijas. Tas nav pareizi.

ASV armijas divīzija ir techniski vislabākā, kāda vien ir pasaulē redzēta. Tai ir lielāks iznīcināšanas spēks nekā jebkurai katrai kaujas divīzijai pasaulē. Tas ir pierādījies Korejā, kur sarkanie cieš desmitreiz lielākus zaudējumus nekā amerikāņi.

ASV KĀJNIEKU DIVĪZIJA

kustas ātrāki, iesaistās kaujās ātrāki, nonāvē vairāk un ir ar ilgāku cīņas izturību nekā jebkuras katras armijas divīzija šaipus un viņpus dzelzs aizkaŗa. ASV kaŗavīri ir apgādāti ar labākiem ieročiem, apbruņojumu, drēbēm, uzturu un sanitāro palīdzību kā jebkura cita armija pasaulē. Augsto morāli ASV armijā uztur blakus dienesti, kādu nav citām armijām.

Daudzus amerikāņus ir maldinājis viens vārds „ugunsspēks," ieskatot to par sinonimu „iznīcināšanas spēkam." Amerikāņu armijā — kas radīja jēdzienu „ugunsspēks" — starp abiem vārdiem ir liela starpība. Ugunsspēks ir mērs, kas parāda ieroču augstāko spēju. Tas nav mērs kādas cīņas vienības veikuma spējām. Vienas divīzijas kaujas veikuma spējas — iznīcināšanas spēks — ir atkarīgs ne tikai no ieroču daudzuma, bet arī no vīru mākas ieročus novietot un lietot pareizā vietā un laikā. Tas prasa lietpratējus un labu treniņu. ASV armijā iznīcināšanas spēks tālu pārspēj jebkuras citas armijas iznīcināšanas spēku.

ASV armija ir kritizēta, ka tai ir pārāk liels palīgdienests, kas nenes ieročus. Vienā ASV kājnieku bataljonā ir divreiz vairāk sakarnieku nekā padomju bataljonā. Bet tagadējā ASV armijas sakaru sistēma ir izmēģināta un pārbaudīta kaujās. Tā ir devusi spēju amerikāņu komandieriem aizturēt un sakaut daudz pārākus ienaidnieka spēkus. Krievi ir saņēmuši bargu mācību, ka divīzija bez sakaru dienesta līdzinās muskulim bez nerviem. Tādēļ krievi kopš Korejas kaŗa sākuma par katru cenu mēģina atdarināt katru ASV technisku ierīci. Patlaban 12 proc. no vienas kājnieku divīzijas sastāva veic sakaru dienestu. ASV armijā šis procents ir 15.

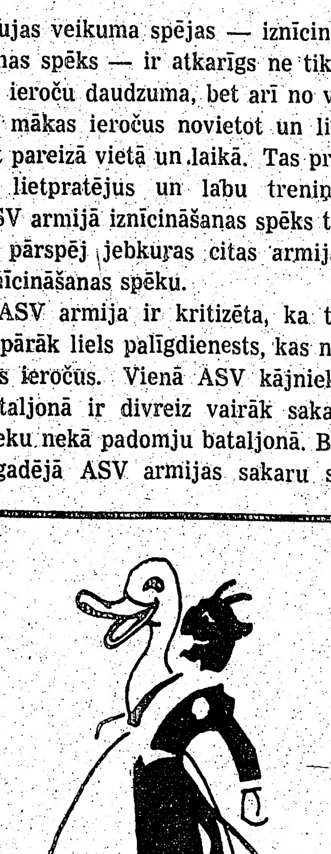

VISI POŠAS UZ
PRESES BALLI
30. JANVĀRĪ
COLUMBUS HALLĒ

ASV ARTILERIJA

tagadējās kaujās ir pierādījusi vislielāko precizitāti un tādēļ ir visspēcīgākā modernajā pasaulē. Sav. Valstu artilerijas spēks ļoti stipri dibinās uz labo sakaru dienestu. Vājā sakaru dienesta dēļ ziemeļkorejiešu un ķīniešu artilerijas spēks ir ierobežots, un nespēj sniegt kājniekiem to atbalstu, ko amerikāņu artilerija sniedz savējiem. Tiklīdz no kāda amerikāņu priekšposteņa ir saņemts signāls dot uguni, tūlīt iedarbojas sarežģīta sakaru sistēma, kas dod iespēju, piem., kāda korpusa 270 lielgabalu uguni, sākot no haubicēm līdz 8 collu lielgabaliem, koncentrēt uz mērķiem tik precīzi, ka ienaidniekam sagādā materiālu un cilvēku masu zaudējumus. Komūnistu artilerijai tādu spēju nav.

APBRUŅOJUMS

Vienai ASV divīzijai ir trīsreiz vairāk tanku nekā krievu divīzijai. Amerikāņu divīzijai ir 144 tanki, krieviem 44 tanki. Amerikāņu divīzijai ir 19.000 sīko ieroču (šautenes, mašīnpistoles), krieviem 10.500. Amerikāņu divīzijai ir 210 artilerijas vienību, ieskaitot 155 mm haubices. Krieviem ir tikai 165 artilerijas vienības, ieskaitot 122 mm haubices. Kamēr krievu divīzijai ir tikai 27 zenītlielgabali, amerikāņu divīzijai ir 64. Toties mašīnpistoļu krievu divīzijā ir 3000, kamēr amerikāņiem ir tikai 970. Bet šis ierocis noderīgs tikai tuvcīņām. Amerikāņu standartšautene M-1 visādi pārspēj krievu 5-šāviņu standartšauteni. Krieviem, ķīniešiem un ziemeļkorejiešiem nav ekvivalenta amerikāņu 30 kalibra karabīnei.

PERSONĀLSASTĀVS

ASV kājnieku divīzijā ir 18.000 vīru, krievu kājnieku divīzijā 11 tūkst. 7000 vīru starpība parāda arī starpību starp divīziju, kas vienota uz demokratiski humāniem pamatiem un divīziju, kas veidota uz principiem, kuri robežojas ar barbarismu. Amerikāņu tauta un armija augstu vērtē cilvēka dzīvību un dara visu iespējamo, lai uzturētu ASV kaŗavīru pie labas veselības un aizsargātu to no ienaidnieka kaŗalaukā, kā arī no saslimšanas. Tādēļ sanitārā dienesta locekļu skaits amerikāņu divīzijā ir vislielākais un mediciniskā palīdzība kaŗalaukā visrūpīgākā kā jebkurā citā armijā un četrkārtīgi

(Nobeigums 6. lpp.)

Nēru prasa komūnistu Ķīnas atzīšanu

Jaundelhijā. — Indijas min. prezidents Nēru sestdien Haiderabadā teica runu, kurā tas pasvītroja, ka Tālos Austrumos nebūs panākts politisks atrisinājums, ja Rietumu valstis neatzīs kom. Ķīnu, kura ar savu territorijas plašumu un iedzīvotāju skaitu ieņem Tālos Austrumos tik ievērojamu vietu.

Runājot par Mau—mau kustību Kenijā, Afrikā, Nēru izteicās, ka viņš neatzīst vietējo iedzīvotāju mēģinājumus panākt brīvību ar varas līdzekļiem. Bet Afrikas problēmas nevarot arī atrisināt, šos iedzīvotājus apspiežot. Nēru izteica cerību, ka tiks panākta vienošanās, lai tādējādi novērstu naidu un neuzticību starp atsevišķām rasēm.

Novērsts ogļraču streiks Vācijā

Bonnā. — Rietumvācijas valdība paziņojusi, ka panākta vienošanās ar ogļraktuvju īpašniekiem un ogļraču arodbiedrībām, tādējādi novēršot paredzēto streiku. Ar aprīļa mēnesi ogļrači strādās nedēļā 45 stundas līdzšinējo 48 stundu vietā.

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

„Pacietieties — mēs gribam dzīvot"

APSPIESTOS MIERINA RIETUMU LIBERĀĻI

Eiropā ļoti plaši lasītā Šveices nedēļas laikraksta Die Weltwoche šefredaktors K. von Šūmachers jau vairākas reizes ir rakstījis, ka Staļins ir gudrs reālpolitiķis, kas aukstu prātu aprēķina, kā nepazaudēt savus panākumus, līdzīgi „romantiķiem" Musolini un Hitleram. Pie tam Šūmachera kungs nekad vēl nav pateicis savu spriedumu par šo „panākumu" patieso dabu, jo par panākumiem poz. nozīmē valstsvīriem pieraksta normālā valstu sacensībā gūtus sasniegumus. Ja Š. arī Staļina līgumu laušanas, melošanas un krāpšanas rezultātus sauc par panākumiem, to raksturu nekādi neierobežodams ar kādām morālām robežām, tad tas tikai liecina par Š. paša morālajām normām: lai Staļins sēd Kremlī mierīgs, var dot viņam, ko vien viņš prasa, tikai ne to vietu, kur dzīvo Šūmachera kungs vai kur atrodas viņa īpašumi un viņa redakcija. Tā viņš arī ir pateicīgs: mēs gribam dzīvot! Kaut uz miljonu citu cilvēku dzīvību un brīvības rēķina. Un tādēļ Š. sauc Staļinu par reālpolītiķi, ka tas šādus Šūmacherus labi saprot un prot no viņiem izdabūt viņam vajadzīgās koncesijas, kā to redzam arī AN nostājā. Un taisni rietumnieku vadītājām personām ir šāda Š. morāle, ko nevar citādi kvalificēt kā par egoistisku cinismu.

Nu Šūmachers atkal rakstījis tieši par šo pašu tematu, bet interesantā sakarā, proti: kāda šveiciete, izlasījusi agrākos Š. šāda satura rakstus, ceļ iebildumus un pamatoti sauc šos rakstus par Staļina cildinājumiem, kas cilvēkiem liek domāt, ka no Staļina nekādas briesmas eiropiešiem nedraud. Š. nu taisnojas, ka vajagot atšķirt atsevišķus kvalificējumus no vispārējiem spriedumiem un vērtējumiem. Taču arī savā taisnošanās atbildē Š. atkārto savu „teoriju," ka „patiesi, no Staļina tieši (!?) nekādas briesmas Rietumiem nedraud" (!!), jo šīs briesmas draudot Eiropai no pašas Eiropas!? Proti: kur esot attiecīgi apstākļi, tur šo briesmu nesot! (Kur gan „attiecīgie," t. i. laikam taču saimnieciskie un sociālie apstākļi, bija labāki kā Baltijā, Čechijā, Vācijā? Bet visas šīs valstis ir tagad pilnīgi vai daļēji boļševiku varā). Tā ir viena no liktenīgākām liberāļu politikas kļūdām, ka tie cer ar sociālo apstākļu uzlabojumiem uzveikt boļševismu, mierinot sevi ar skaitļiem, kas rāda komūnistu pazaudētās balsis Eiropas parlamentu vēlēšanās. It kā tas nozīmētu boļševisma briesmu novēršanu! Š. un viņa domu biedri nemaz nesajēdz, ka viņu iznīcināšanu Staļins gatavo Āzijā, Balkānos, Tuvējos Austrumos u. c., un tikai kā šo notikumu sekas pienāks kārta arī Šūmachera kungam! Bet viņš — grib dzīvot jau rītdien, parīt, un tādēļ viņa bailes sniedzas tikai līdz tam, lai jau rīt boļševisms viņu neapēstu... Tad jau brīnums gan (t. i., citas tautas un citu zemju ļaudis) Šūmachera k-gu izglābs, kā tas noticis jau divos karos.

Tādi ir Rietumu pasaules liberāļi, no kuriem mums būtu jāsagaida Madariagas cēlo deklarāciju reālizēšana, ka pirmā vietā nav miers, bet cilvēka un tautu brīvība.

Ja par to še rakstām, tad tādēļ, ka te izriet viens praktisks secinājums mūsu darbam emigrācijā. Proti: caurmēra eiropietis, laikrakstu lasītājs un sekundāro iestāžu, institūtu un organizāciju vadītāji un darbinieki ir nesalīdzināmi morāli veselāki nekā viņu vadītāji, ieskaitot šefredaktoru kungus lielākā rietumnieku laikrakstu daļā. Bet mēs ar saviem memorandiem, ar saviem propagandas izdevumiem u. c. materiāliem griežamies tieši tikai pie šiem vadības kungiem, kur šie materiāli droši paliek nenelasīti, tikai ar pavisam sevišķu „laipnību" pieņemti, neskopojoties saldākiem mierinājumiem: pacietieties vien, jo — mums vajag dzīvot! Un arī mūsu pašu vadītāji kungi noņievā tos, kuri grib Rietumiem runāt apspiestās nācijas piederīga cilvēka cienīgā un pienācīgā valodā. Tādēļ mūsu cīņas organizācijām un institūtiem, kas tādi patiesi grib būt, ir jāmeklē ceļi pie šiem mazākajiem darbiniekiem, kuriem ir tiešais sakars ar pašu tautu un kuri ir faktiskie tautas domāšanas ietekmētāji. Un augšgalā jāmeklē tie, kas nevairās apspiesto vārdu un komentāru, bet tajos taisni gūst jaunas atziņas savam darbam. Tādu brīvajā pasaulē ir miljoni un ar tiem jārēķinās arī valdībām.

K.

DV TORONTO NODAĻAS VALDES AICINĀJUMS

Jaunievēlētā DV Toronto nodaļas valde, stājoties pie savu pienākumu pildīšanas, aicina visas Toronto organizācijas, biedrības, konfesijas un draudzes uz savstarpēju sadarbību.

Valde par savu galveno uzdevumu atzīst palīdzību saviem cīņu biedriem — invalidiem, bāriņiem, mātēm un tēviem, kas savus lolojumus un vecuma dienu cerības atdevuši dzimtenei, kā arī tiem, kas dzimtenē cieš vai iet moku ceļus nezināmā svešumā.

Šo mērķu sekmēšanai un saskaņotai darbībai aicinām visus tos, kam svēts Latvijas vārds un kas sajūt cieņību pret tās sargiem, kuri vēstures tecējumā tik daudz dārgām asinīm slacījuši mūsu zemi.

Daugavas Vanagu Toronto nodaļas valde

Latviešu jaunatnes audzināšanas padome

KANADĀ UZSĀKUSI DARBĪBU

Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā sasauktā latviešu konfesiju un organizāciju pārstāvju sanāksmē 1952. g. 26. novembrī Toronto, nodibināja Latviešu Jaunatnes Audzināšanas padomi, kuras uzdevums būs saskaņot un veicināt dažādo organizāciju veicamo jaunatnes ārpusskolas audzināšanas darbu, vadot to mūsu tautas nākotnei svētīgā virzienā.

Padome darbojas pie LNAK Kultūras un izglītības nozares un sastādās no šādiem locekļiem: Prāvests A. Skrodelis — Latviešu ev. lut. baznīca Kanadā; V. Miklašēvics — Katoļu baznīca un Katoļu kultūras centrs; māc. R. Ekšteins — baptistu baznīca; sgr. V. Uiska — mazpulku org.; Z. Suriņš — skauti; A. Stašāns — YMCA; V. Upenieks — Kanadas Latviešu Studentu apvienība; J. Pālens — Latviešu Sporta Apvienība Kanadā; Dr. phil. H. Tichovskis — LNAK Kultūras un Izglītības nozare; J. Mežaks — LNAK Skolu daļa.

Gaidu vadītājas solījušās sūtīt savu pārstāvi pēc jaunās gaidu pr-ces ievēlēšanas.

14. janvārī sv. Andreja baznīcas telpās Latviešu jaunatnes audzināšanas padome sanāca uz pirmo darba sēdi. Par padomes priekšsēdi ievēlēja J. Mežaku, priekšsēža vietnieku Z. Suriņu, sekretāru J. Pālenu.

Padome vispusīgi iztirzāja jautājumu par jaunatnes literatūras nepieciešamību. Līdz nākošai sēdei tiks izstrādāts plāns un priekšlikumi jaunatnes literatūras izdošanai. Ir liels jaunatnes literatūras trūkums visās vecuma grupās, kuru padome centīsies novērst, sagaidot vislielāko autoru, illustratoru, izdevēju un vecāku atsaucību un sadarbību.

Tuvojoties Draudzīgā aicinājuma dienai, padome nolēma izdot aicinājumu šo skaisto ideju veicināt ar labiem darbiem, ziedojot skolām un jaunatnes organizācijām grāmatas un materiālus līdzekļus. Trimdā ir daudz vajadzību, un līdzekļi trūkst daudz labiem mērķiem, bet līdz šim vēl nav ziedots jaunatnei, lai gan par viņas nozīmi un latviskas audzināšanas nepieciešamību neviens nešaubās. Draudzīgais aicinājums lai darbiem apliecina mūsu rūpes par jaunatni.

Margarita Benksons un Alberts Štrauss salaulāti Hamiltonas katoļu sv. Stefana baznīcā, pag. g. 15. novembrī.

Superior Photo Studio

KALPAKA PIEMIŅAS VAKARS — 6. MARTĀ

Toronto pilsētā esošie plkv. Kalpaka bataljona līdzgaitnieki savā sanāksmē š. g. 13. decembrī nolēma 1953. gada 6. martā pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas vakaru rīkot paši. Paredzēts svinīgs dievkalpojums un piemērota mūsikālā daļa. Materiālais atlikums, ja tāds būtu, paredzēts slimo un veco ļaužu mītnēs Vācijā esošo kalpakiešu atbalstam.

Ievērojot augstāk minēto, lūdzam organizācijas neizkārtot līdztekus kādus sarīkojumus, kuriem būtu sakars ar plk. Kalpaka piemiņas cildināšanu, bet laipni lūdzam neliegt savas organizācijas atbalstu un sekmēt šī mūsu nacionālā varoņa piemiņas vakara labu izdošanos. Tuvākas ziņas saņemamas no Kalpaka btl. ieceltā pārstāvja J. Dreimaņa. Viņa adrese: 7 First Ave., Toronto E., tālr.: RI 4586.

CENTĪGA ŽURNĀLISTA JUBILEJA

Šai mēnesī paiet 20 gadu, kopš sācis publicēties pazīstamais vidējās paaudzes žurnālists Osvalds Akmentiņš (1932.g. Štelmachera jaunatnes izdevumā Dzintarzeme). Akmentiņš, kas tagad tuvojas pusmūža spēka gadiem, nāk no Vidzemes vidienes, no Blaumaņa Ērgļiem. Pārlaidis grūtu jaunību, mēģinājies kā lauku korespondents, „Pēdējā Brīdī" aprakstījis plostnieka gaitas, ko pats līdzdzīvojis. Pēc pirmiem darbošanās gadiem A. nonāk Rīgā, kur cītīgi nododas izglītības papildināšanai (Tautas augstskolā) un uzsāk ierēdņa karjēru. Beidz Darba kameras žurnālistikas kursu 1939.g. pie šo rindu autora. Rosīgāk sāk rakstīt vācu laikā, apcerēdams Blaumaņa mājas un vēstules un dažus stāstus Latvju Mēnešrakstā, kā arī latviešu pirmo kara korespondentu piedzīvojumus turku karā — Daugavas Vanagos. Te Akmentiņš parāda, ka mīl neskartu vielu un patstāvīgus pētījumus — šī īpašība viņam raksturīga turpmākajā mūžā. Jo rosīgi A. sāk darboties emigrācijā, rakstīdams par dažādiem latviešu nometņu dzīves un kultūras jautājumiem bēgļu presē, visvairāk Tēvzemē. Kopā ar red. Ř. Valdmani izdod Ķīlē nometnes avīzi Nākotnes Ceļš, ko komendants, diemžēl, patvarīgi slēdz, bet apgabala pārstāvībā preses brīvības cīnītāji aizstāvēšanu neatrod. Gadu tecējumā Akmentiņa raksti iegūst aizvien lielāku lietiškību un vienkāršību izteiksmē, tie allaž saistīgi un nereti paša sameklētiem un pārbaudītiem faktiem bagāti. Samērā agri Akmentiņš sācis iesūtīt rakstus cittautu presei par latviešu tiesībām un taisnību, sākumā vācu, vēlāk amerikāņu laikrakstiem.

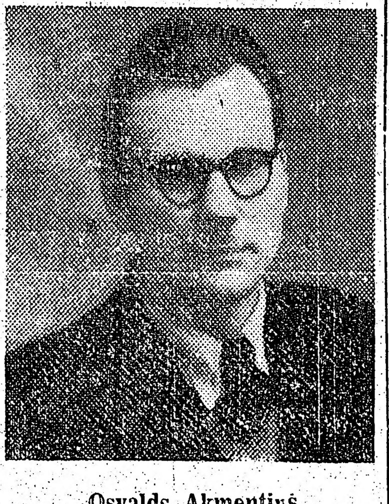

Osvalds Akmentiņš

Vācijas periodā viens no interesantākajiem A. apcerējumiem, ar illustrācijām, bija par pirmajiem latviešu ieceļotājiem Amerikas Savienotajās Valstīs. Toreiz liktena mētātais žurnālists vēl nenojauda, ka pēc dažiem gadiem pats noklūs veclatviešu centrā — Bostonā. Tur viņš tagad strādā maizes darbu, un vaļas brīžos pašaizliedzīgi kalpo presei kā brīvs rindinieks. No viņa pēdējo gadu ievērojamākiem sacerējumiem var minēt rakstu seriju par latviešu kolonistiem ASV. par mācītāju un dzejnieku Jāni Steiku, reportāžas par emigrācijas laikā Ķīlē nogrimušajiem latviešu kuģiem, bojā gājušajām prof. Purviša gleznām u. t.t. Jubilārs ir sarakstījis grāmatu par Amerikas veclatviešu vēsturi un traģēdiju ar daudziem jauniem atklājumiem, kas gaida izdevēju.

Kā dedzīgs patriots un asimilācijas apkarotājs, Akmentiņš arī šinī emigrācijas posmā stāv nomodā par tautas interesēm un nākotni. Katrā izdevīgā gadījumā viņš sekmē Latvijas propagandu amerikāņu presē. Daudz laika un enerģijas ziedojis žurnālistu arodorganizācijas darbam, būdams ilggadīgs LPB valdes loceklis Vācijā un Amerikā. Novēlam jubilāram tikpat rosīgi un neatlaidīgi, tikpat jaukā un optimisma iezīmētā kollēģialitātē darboties arī uzpriekšu!

Oļģerts Liepiņš

Informācijas darba saskaņošana

ALAs Informācijas nozares valdes sēde notika 14. janvārī, tanī piedalījās nozares vadītājs A. Bērziņš, ALAs valdes loceklis P. Eglītis, A. Kalme, K. Kalniņš, A. Reins un A. Zvēriņš. Pārrunājot jautājumu par latviešu biļetena izdošanu angļu valodā, atzina par vēlamu, ka biļetena izdošanā piedalītos arī ALA, nosakot tā galvenās vadlīnijas. Konkrēti par šo jautājumu spriedīs nākošā ALAs valdes sēdē, kad būs saņemts Latviešu Informācijas Centra sadarbības priekšlikums.

Tālāk atzina par vēlamu izdot nelielas brošūras angļu valodā ar illustrācijām. Lai ietaupītu izdevumus, šo brošūru iespiešanu varētu izdarīt Vācijā. Informācijas nozarei no tautiešiem ir ienākuši daudzi pieprasījumi pēc informācijas.

VISU TAUTU DEJU UN DZIESMU PARĀDE

Sestdien, 14. februārī, plkst. 20 Meseja zālē Toronto notiks neredzēti liels internacionālo dziesmu un deju festivāls. Sarīkojums notiks The National Playing Fields Association protektorātā, kas rūpējas par bērnu spēļu laukumu ierīkošanu. Šīs apvienības prezidents ir Edinburgas hercogs.

Viens no ievērojamākajiem programmas numuriem būs Dainas kora, dubultkvarteta Kalvis un deju trupas Diždancis uzstāšanās.

Tā kā biļešu pieprasījums ir ļoti liels, tās ieteicams iegādāties iepriekš. Biļešu cena ir $2.50, $2.00, $1.50 un $1.00, un tās iegādājamas Meseja hallē, arī pa pastu, pievienojot apmarkotu aploksni ar adresi.

Sarīkojuma menedžers Hardijs paskaidro, ka torontieši ar lielu interesi un sirsnību gaida latviešu grupu uzstāšanos.

LASĪTĀJU VĒSTULES

KĀDĒĻ TIKAI TAGAD?

Ir daudz dzirdēts, redzēts, lasīts par visādiem sporta sarīkojumiem šeit Hamiltonā, bet viena lieta tomēr ir bijusi aizmirsta — tas ir šachs. Mūsu vidū ir daudz šīs skaistās spēles cienītāju, bet tiem trūkst iespējas pulcēties kopā vienīgi tādēļ, ka pie Hamiltonas sporta organizācijas nav izveidojusies šacha kopa. Personīgi šo lietu neuzdrošinājos iesākt aiz tā iemesla, ka darbojos līdzi I Latviešu korespondences meistarsacīkstēs trimdā, kas aizņem lielāko tiesu no mana brīvā laika. Tomēr ar lielāko prieku šodien varam apsveikt E. Zariņa kungu, kurš nupat ieradies no Anglijas un uzņēmies izkārtot pirmo Hamiltonas latviešu šacha turnīru, kurā pašreiz 24 spēlētāji un kuru cer nobeigt līdz Lieldienām.

Labas sekmes organizētājam un cīnītājam!

Hamiltonā. Ritvars Dzelme

DAUGAVAS VANAGI

STRĒLNIEKU DIENAS ATCERE MONTREĀLĀ

Pagājušo sestdien Montreālas DV saime kopā ar vecajiem strēlniekiem, viņu piederīgiem un pārējiem tautiešiem pulcējās savā tradicionālā strēlnieku atceres sarīkojumā, lai kopīgi pakavētos atmiņās par tām dienām, kad auga un veidojās strēlnieku pulki, kuri vēlāk ieguva varoņa slavu un par kuriem zināja visas Eiropas tautas.

Svinīgo aktu ievadīja DV nod. valdes pr-ža J. Zariņa uzruna, nesot sveicienus vecajiem strēlniekiem no DV saimes Montreālā, novēlot spēku un izturību vecajiem strēlniekiem, kā klātesošiem, tā arī tiem, kas izklīduši visās pasaules malās, un ar Goldmaņa tēvu priekšgalā ir vienotā strēlnieku saime. Klātesošie ar īsu klusuma brīdi pieminēja no šīs zemes gaitām aizsauktos strēlniekus, strēlniekam A. Tirzītim uz klavierēm atskaņojot „Augšā aiz zvaigznēm".

DV valdes pr-dis, nobeidzot savu uzrunu, aicināja visus klātesošos svinību dalībniekus vienoties latviešu cīnītāju himnā „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils". Sekojošā referātā vecais strēlnieks A. Jēkabsons vakara dalībniekus iepazīstināja ar toreizējiem notikumiem un apstākļiem, no kuriem izauga varonīgā strēlnieku saime, it sevišķi pasvītrojot strēlnieku izcilos panākumus niknajās Ziemassvētku kaujās un vēlākā Latvijas brīvvalsts radīšanas darbā.

Referāta noslēgumā runātājs ar dedzīgu aicinājumu griezās pie tautiešiem nekad neaizmirst strēlnieku un leģionāru nopelnus, ejot cīņā par savu tēvuzemi, kurā brīvība ir daudzreiz pirkta ar latvju dēlu un vīru asinīm.

Klātesošie kopīgi vienojās strēlnieku tradicionālā dziesmā „Pie tēvu zemes dārgās".

Operdziedātāja N. Valdovska jaukā izpildījumā nodziedāja vairākas šim vakaram sagatavotas dziesmas. Vakara dalībnieku aplausu aicināta, dziedone bija spiesta dot piedevas.

Konsuls V. Tomsons, sveicot vecos strēlniekus viņu goda dienā, aicināja klātesošos nemitīgi paust jaunatnei šo varonīgo latvju vīru nopelnus Latvijas atbrīvošanas gaitās.

Pēc svinīgā akta vakara dalībnieki pakavējās vēl vairākas stundas, tērzējot par kopīgi staigātām kauju gaitām, kā arī dejojot un nodziedot pa vienai otrai cīņu laiku dziesmai.

Vakara labsajūtu pavairoja J. Tilgas deju kapellas priekšzīmīgi atskaņotās latviešu deju mūzikas skaņas. Netrūka arī polonēzes, par kuras lielisko izdošanos pateicība pienākas E. Putniņam.

Paldies DV Montreālas nod. valdei un Dāmu kopas pr-cei ar čaklajām palīdzēm par labi noorganizēto sarīkojumu.

O. Kļavenieks

KIČENERĀ DARBOSIES TEĀTRA STUDIJA

K. W. Daugavas Vanagu nod. atbalstā paredzējis uzsākt darbu Latviešu teātra mākslas mīļotāju ansamblis, bij. Latvijas drāmas teātra aktiera Kr. Spricenieka vadībā.

Bez tiešā darba pie uzvedamās lugas paredzētas atsevišķas studijas, kā balss nostādīšanā, valodas labošanā, deklamācijā, aktiera technikā, grima tech., skatuves tech., ritmikā u. t. t.

Tautieši, kuri vēlētos savu brīvo laiku ziedot teātra mākslai, lūgti pieteikties pie Kr. Spricenieka, 346 East Ave., Kitchener, Ont., vai — A. Taubes, 6 Henry St., Kitchener, Ont.

Ziedojumi

Mūsu kaŗa invalidu un grūtdieņu atbalstam gaišajos Ziemassvētkos DV Indiānāpoles nodaļa rīkoja plašu ziedojumu vākšanas akciju, kas vainagojās ar teicamām sekmēm — nodaļas kasē ieplūda — $115.—. $15.— no šīs summas nosūtīti nelaiķu Kļaviņu trīs mazgadīgo bērnu atbalstam, bet pārējie $100.— kaŗa invalidu un slimo tautiešu atbalstam Ziemassvētkos.

Visiem ziedotājiem un ziedojumu vācējiem DV nodaļas valde izsaka vissirsnīgāko pateicību.

Visi turpmākie ziedojumi nododami vai nosūtāmi vietējās nodaļas kasierim A. Burģim — 1822 N. Park Ave., Indianapolis 5, Ind.

*

DV Montreālas Apvienībā saņemti ziedojumi:

Invalidu Nama fondam Vācijā ziedojuši:

Ramkas ģim. $5.00; Drupala ģimene $5.00; O. Dārziņš $5.00; O. Brūvelis $5.00; A., A. Kalniņi $10.; E. Ābolti̧ņa $10.00; A. Zeltiņš $2.; I. Kļavenieks $1.50; L. Dreimanis $2.00; V. Rasums $3.00; J. Strēlis $2.00; J. Lavs $3.00; G. Silavs $3.

Invalidu aprūpei ziedojuši:

18. nov. sarīkoj. $74.18; P. Lerchs $5.00; O. Kļavenieks $3; O. Strazdiņš $5.00; R. Vītiņš $1.00; J. M. $5.00; G. Silavs $2.50; O. Kļavenieks $2.00; J. Šaparovskis $4.00; J. Baltgailis $2.00; H. Starasts $2; J. Peičs $2.00; Gobu ģim. $5.00; A. Tirzītis $2.00; J. Lavs $2.00;

Visiem ziedotājiem mīļš paldies!

Latviešu Invalidu Nama iegādei Vācijā ziedojuši:

$171.00 A. Bremzes piesūtītie Goose Airport Labradorā strādājošo tautiešu ziedojumi, kurus, pulcējoties š. g. 18. novembra svinībās, ziedojuši: $10.00 V. Ananjevs; $10.00 A. Apsiņš; $5.00 E. Baltgailis; $10.00 A. Bertušs; $10.00 K. Birzkalns; $10.00 A. Bremze; $10.00 J. Lūsis; $10.00 J. Melnbārdis; $10 B. Miška; $10.00 A. Pētersons; $10 D. Pētersons; $10.00 A. Rekis; $10 H. Roze; $15.00 A. Silkovskis; $10 V. Stankevičs; $10.00 E. Tiltiņš; $10.00 A. Vītols; $1.00 Nezināms.

$30.00 Laikr. Latvija Amerikā savāktie ziedojumi:

$35.00 LNAK pārstāvja Timminsā V. Golta piesūtītie ziedojumi, kurus ziedojuši: $1.00 I. Kukainis; $1.00 V. Kukainis; $2.00 V. Golts; $5.00 Jēkabs un Ilze Pakulis; $1.00 A. Bušs; $2.00 Pēters un Lilija Ivanovs; $5.00 A. Šilinskis; $2.00 J. Silkalns; $5.00 A. Paegle; $4.00 Rūdolfs un Anna Henkuzens; $2.00 V. Mukāns; $3.00 Arturs, Rasma un Jānis Alksnis; $2.00 D. Kukainis.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $5.007,39. No tiem pārvests uz Vāciju caur bloķēto marku kontu $4.942,39.

Grūtdieņu aprūpei ziedojuši:

$3.00 Miss A. Page; $5.00 A. Vītols; $3.00 J. Liepiņš; $5.00 K. Lojas ģimene, ar noteikumu nosūtīt kādai ģimenei ar bērniem, kuriem trūkst tētis.

Ziemassvētku ārtavas ziedojumi: $2.00 A. V. Rozītis; $25.00 DV Albertas nodaļas piesūtītie Red Deer dzīv. tautiešu ziedojumi, kurus ziedojuši: $2.00 B. Bergs; $2.00 E. Bērziņš; $1.00 O. Briedis; $2.00 E. Delveris; $2.00 P. Plaudis; $3.00 A. Dālderis; $5.00 E. Ķibermanis. $2.00 L. Ķibermanis; $3.00 V. Skrastiņš; $3.00 M. Vilsons; $5.00 V. Skulte un $5.00 J. Rullītis — kaŗa invalidiem Ziemassvētkos.

$40.00 Laikr. Latvija Amerikā savāktie ziedojumi. $3.00 I. Današevics; $5.00 K. Knēziņš; $5.00 O. Baroniņš.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $736.00. No tiem pārvests uz Vāciju $673.00.

Izsakām visiem pašaizliedzīgajiem ziedotājiem un ziedojumu vācējiem sirsnīgu Daugavas Vanagu paldies.

DV Kanadas valde

Ieceļošanas, izceļošanas vīzu, pasu, dzīvokļa, darba un pavalstniecības lietas kārto

ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
Tel. RA 7149

KANADĀ

MONTREĀLĀ

Klavieŗu skolotāja A. Līduma—Greble pasniedz latviešu bērniem klavierstundas. Pēdējā laikā viņas skolnieku pulciņš manāmi pieaug; jo audzēkņi savu skolotāju ir ļoti iecienījuši.. A. Līduma—Greble ar savu darbu ļoti daudz ir sekmējusi skolnieku sarīkojumus, ko spilgti pierādīja Ziemassvētku eglītes vakars, kur viņas audzēkņi savos priekšnesumos parādīja ļoti atzīstamas sekmes.

Pagājušo sestdien un svētdien Montreālā viesojās augsts viesis — prāv. Kr. Valters no Bostonas. Viņš piedalījās DV rīkotajā strēlnieku atceres dienas sarīkojumā, kā arī svētdien vadīja otrās latviešu draudzes dievkalpojumu un piedalījās arī minētās draudzes pilnsapulcē, kas notika pēc dievkalpojuma.

Pag. svētdien notika DV Montreālas nod. un MLP b-bas kopējā valdes sēde, kuŗa tika sasaukta uz pēdējās aicinājumu. un tanī piedalījās abu valžu locekļi. Apvienoto sēdi vadīja DV nod. valdes pr-dis J. Zariņš. Dienas kārtībā tika pārspriesti vairāki svarīgi sabiedriskās dzīves sadarbības jautājumi.

Garākas debates izvērtās, pārspriežot kopējo sarīkojumu programmu, līdz ar ko arī tika nolemts, ka turpmākie sarīkojumi tiks rīkoti kopīgi, izņemot šo organizāciju gada svētku dienas un iekšēja rakstura sarīkojumus. Kā pirmais kopīgais sarīkojums ir domāts 21. februārī paredzētais karnevāls, kuŗa sagatavošanas priekšdarbus jau labu laiku veic DV.

Vēl atzīmējams, ka arī MLP b-bas izdoto „Ziņotāju" izdos abas organizācijas kopīgi, aicinot arī uz priekšu palikt līdzšinējo redaktoru, redakcijas kollēģijā aicinot no abām valdēm pa vienam pārstāvim, pēc kuru norādījumiem tiks veidota „Ziņotāja" seja un saturs. No šīm abām organizācijām un no viņu valdes darbības stipri atkarāsies visa šejienes sabiedriskā dzīve. Kādi panākumi un sekmes būs šāda veida domātai sadarbībai, to rādīs nākotne.

Montreālas Latviešu skola rīko sestdien, 24. janvārī, plkst. 7,30 vakarā, McGee High School aulā, 220 Pine Ave., W. Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojuma vakaru.

Atceres vakaru ievadīs skolas pārz. E. Mazuša referāts, kam sekos vēl Montreālā nedzirdēti plašs mākslinieku koncerts, kurā piedalās: aktrise Irma Graudiņa—Klinklāva (dekl.), N. Valdovska un L. Caunīte (solo dziesmas), A. Melderis, A. Ķivlenieks (solo dziesmas), J. Tilga (trompetes solo), skolēnu koris un G. Vērnieks (fragments no Ed. Virzas „Straumēniem".) Ieejas maksa — labprātīgi ziedojumi. Viss šī vakara tīrais atlikums domāts par labu bērnu vasaras kolonijas sarīkošanai nākošā vasarā. Apmeklējot šo sarīkojumu un ziedojot šim mērķim savu ārtavu, mēs būsim sekojuši mūsu sirmā prezidenta kādreiz teiktajiem, ļoti nozīmīgajiem vārdiem: „Atceries savu pirmo skolu".

O. K.

VANKUVERĀ

Vankuveras Latviešu Biedrība savā gadskārtējā pilnsapulcē ievēlēja jaunu valdi šādā sastāvā:

Biedrības priekšnieks — V. Veldie, priekšnieka vietn. — A. Ungurs, sekretārs — P. Juražs, biedrzinis — Ed. Ezers, sarīkojumu vadītājs — A. Kāravnieks, kasieris — A. Dicmanis, bibliotekāre — I. Balode.

Revīzijas komisijā: S. Balodis, J. Andersons, V. Siliņš.

Dāmu komitejā: priekšniece — O. Dambrovitza; V. Dicmane, H. Siliņa, L. Stāke, I. Stāke.

Biedrības priekšnieka adrese: — 2376 West 2nd Ave, Vancouver, B.C.

MĀKSLINIECISKO SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

24. janvārī, plkst. 8.15 sv. Andreja baznīcas lielajā zālē operdziedātāja Valdemāra Salnas koncerts. Programmā operu ārijas un dziesmas. Piedalās: komponists Tālivaldis Ķeniņš.

1. februārī, plkst. 6. vak. Sv. Andreja b-cas m. zālē T. Ķeniņa referātu cikla „Lielās mūzikas problēmas" 11. lekc.: „Kammermūzika". Skaņu plašu illustrācijās Bacha, Mocarta, Bēthovena, Šūmaņa un Ravela darbi.

2. februārī, plkst. 8.15 vak. Heliconian Hall (35, Hazelton Ave.) brāčista Paula Zariņa koncerts, pie klavierēm Leo Barkins. Programmā Bacha, Šūberta, Persela, Baksa un Ķeniņa darbi.

8. februārī, plkst. 14.00, 62 Claremont Ave, vijolnieka J. Kalēja un Felicitas Maizītes koncerts.

CITI SARĪKOJUMI

24. janvārī — Draudzīgā aicinājuma un Latvijas de iure atceres vakars sv. Trīsvienības baznīcā, Sherbourne un Bloor, plkst. 18. Atceres runa, — dzejn. Veltas Tomas, pēc tam mūzikāli priekšnesumi. — TLB sarīkojums.

30. janvārī — LPB Kanadas kopas sarīkojumā Preses balle Kolumbus zālē.

13. februārī plkst. 20.00, 62 Claremount St., tradicionālais Vilibalda Drosmiņa karnevāls DV sarīkojumā

20. febr., plkst. 20.00 — tradicionālais stud. karnevāls — Nakts latīņu kvartālā, Kolumbus zālē.

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

KAS IR MŪSU GALVENAIS UZDEVUMS TRIMDĀ

VAI TIEŠĀM TĀ IR?

SABIEDRISKĀ DOMA RIETUMOS MAINĪJUSIES

(II)

Nav domājams, ka Kremļa verdzinātās tautas pašas varētu izraisīt revolūciju un ienīsto jūgu nokratīt. Bet tas, droši vien, notiktu, ja boļševistiskā sistēma tuvākā laikā saņemtu spēcīgus triecienus no ārpuses, īpaši plašākā militāra konflikta gadījumā. Mūsu tautas būt vai nebūt tātad atkarājas no tā, par ko tuvākā laikā izšķirsies brīvo nāciju bloks ar ASV priekšgalā. Citiem vārdiem: par ko izšķirsies sabiedriskā doma ASV (un event. arī pārējā anglosakšu pasaulē), jo valstsvīriem, kuru rokās visa brīvo nāciju bloka vadība atrodas (praktiski) jau tagad un, droši vien, vēl vairāk atradīsies nākotnē, gribot negribot nāksies pildīt savu tautu vairākuma gribu. Nevar būt, šķiet, šaubu par to, ka demokrātiskās tradicijas ir būtisks, neatņemams ASV elements (tāpat arī pārējās anglosakšu zemēs), un politisko vadību tāpēc savās rokās var saņemt resp. paturēt vienīgi tie, kas pilda vairākuma gribu.

Sabiedriskā doma lielajās rietumu demokratijās pēdējos gados ir ievērojami mainījusies, taisīdama pagriezienu, tā sakot, turpat vai par 180 gradiem. Rietumi visumā, liekas, jau saprot, cik bīstams drauds visai civilizētajai pasaulei ir austrumu despotija, ja tās tālāka pieaugšana spēkā katrā ziņā novēršama, ka kailai varai šai nolūkā jāstāda pretī kaila vara. Raksturīgi, ka vīrs, kas ieņem visaugstāko amatu ASV (un līdz ar to visā brīvās pasaules blokā) atklāti uzdrošinājies pateikt pat, ka Maskavas apspiestās tautas jāatbrīvo. Šie vārdi nozīmētu mūsu ausīm visskaldāko mūziku, ja tūlīņ nebūtu sekojis „iztaisnojums": „Bet ne ar karu. Karu tādēļ mēs nesāksim." Viss tas mums, no vienas puses ņemot, it kā nekā reāla nedod, tomēr skaidri rāda, ka vadītāja amatā ASV nav izredžu tikt nevienam, kas ir par militāru akciju pret boļševistisko kolosu (militāras sadursmes), ja sabiedriskā doma ir pret to. Tātad mūsu politiskai aktivitātei jēga un nozīme var būt vienīgi tad, ja par tās primāro uzdevumu uzskatām sabiedriskās domas ietekmēšanu anglosakšu zemēs, bet jo īpaši ASV, kāpinot antagonismu pret Maskavu līdz gatavībai sākt militārus soļus pret šo savu un visas brīvās pasaules ienaidnieku.

VAI BŪS PANĀKUMI?

Ar to nepavisam nav domāts teikt, ka antiboļševistiskā darbība nebūtu turpināma arī citos veidos un virzienos, noliedzot, piem., Amerikas Balss raidījumu nozīmi v. c. Ļoti svarīgi ir atkal un atkal aicināt mūsu tautiešus dzimtenē izturēt, nezaudēt cerības, atturēties no jebkuras agresīvitātes pret okupācijas varu, neļaut sevi izprovocēt uz to, saglabāt sevi un naidu līdz brīdim, kad patiesi „ies vaļā." Tāpat ļoti tālejošas sekas var būt mēģinājumiem kultivēt antagonismu pret boļševistisko sistēmu pašu tās varas vīru vidū, brīdināt tos utt. Bet ja nu paliekam pie tezes, ka mūsu tautas, pat visas civilizētās pasaules, būt vai nebūt primāri atkarās no anglosakšu pasaules (bet ne mūsu tautas atlikušās daļas dzimtenē) nostājas un rīcības tuvākajā nākotnē, tad pāri visam jānostāda aktivitāte sabiedriskās domas ietekmēšanai ASV u. c. anglosakšu zemēs, raidījumi tā sakot, pretējā virzienā, nolūkā pārliecināt to par nepieciešamību sākt aktīvu izšķirīgu cīņu pret boļševismu.

Vai mūsu darbība šai virzienā var solīt panākumus?

Esam gan brīvajā pasaulē, skaitliski ņemot, maz, un mūsu spēki ir tik vāji, tomēr tik nevarīgi, kā dažkārt var likties, neesam. Kopā ar mums trimdā atrodas igauņi un lietuvieši, poļi, ukraiņi, krievi, čechi, un neskaitāms daudzums citu, kuriem visiem viena un tā pati vēlēšanās, mērķis, ceļš un uzdevums. Vienoti kopā ejot, mērķtiecīgi organizēti un gudri vadīti, mēs visi kopā droši vien varētu veikt ļoti daudz. Otrkārt — skaitliskais daudzums, kvantitāte, te taču nekādā ziņā nav vienīgais un izšķirīgais faktors. Tikpat liela, ja ne lielāka nozīme var būt cīnītāju kvalitātei un metodēm. Atcerēsimies šai sakarā Ļeņina tezi: kadri izšķir visu (piemetinot varbūt: un organizācija). Tiešām — vai mēs paši ikviens, piem., nometņu laikos, neesam piedzīvojuši, ka aktīvs mazākums „rīko" inertu, neaktīvu vairākumu, vai boļševiku paņā „prakse" (kaut, piem., varas sagrābšana par miljoniem Krievijā 1917. g.) un neskaitāmi citi vēstures fakti nav šo Ļeņina tezi spīdoši apstiprinājuši? Un paturēsim prātā, ka metožu ziņā mums vispār daudz jāmācās no mūsu ienaidnieka vēršot pret viņu — kur tas iespējams un vajadzīgs — viņa paša ieročus. Ievērosim, piem., cik daudz var panākt, atkārtojot diendienā kaut rokām taustāmus melus, bet sistemātiski un neatlaidīgi, — jo masa ļaujas suģestēties. Cik daudz vairāk sekmju nesola tad neatlaidīga, mērķtiecīga, aktivitāte darba vietā, sarīkojumā, viesībās, vietējā presē — visur, kur izveidojas kontakts ar svešatautiešiem — ja šī aktivitāte nāk ar skaidru patiesību un nevilto pārliecību? Vēsture stāsta, ka senās Romas valstsvīrs, senātors Katons, lai arī ko senātā runādams, noslēgumā teicis vienmēr vienu un to pašu: „Bet Kartāga jāiznīcina!" Līdz šī Katona pārliecība kļuvusi par romiešu vairākuma pārliecību, uzsākts trešais pūniešu karš un tā rezultātā Kartāga tiešām iznīcināta. Protams tādu Katonu starp mums laikam gan nav, tomēr patiesība, kas te raksturota, ir spēkā joprojām, kaut varbūt citās dimenzijās.

Neaizmirsīsim arī, ka mums pusē atrodas t. s. morālais pārsvars, ja turpinām cīnīties par to pašu, par ko rietumu sabiedrotie teicās cīnīties 2. Pasaules karā: pret tirāniju un par cilvēcību, par Atlantijas chartā noenkurotajiem principiem. Bez tam — pieredze! Kādēļ gan Maskava arvien par katru cenu grib panākt bēgļu un gūstekņu repatriāciju? — Tādēļ, ka saredz to, ko mēs paši lāgā nesaskatām: cik bīstami boļševisma režīmam varam būt. Bīstami nevis tāpēc vien, ka mūsu rīcībā atrodas pārliecinošs faktu materiāls, bet arī tāpēc, ka personīgās pieredzes ceļā esam dabūjuši labi iepazīties ar boļševiku metodēm un to iedarbības efektu.

Šajā pašā sakarā jāpiemin kāda zināma, varētu teikt standartmetode cilvēku pārliecināšanai, kas arī mums nedrīkstētu būt svešā. Īsi formulējot, šo metodi varētu raksturot ar šādām 4 pakāpēm:

1) kāds spilgts, raksturīgs notikums, efekts, jauna interesanta ziņa v. c., kas saista uzmanību, ieinteresē (pp.: PSRS atkal eksplodējusi atombumba, Mau-mau Afrikā slepkavo baltos, cukurs atkal sadārdzinājies v. c. tml.);

2) šī fakta izskaidrošana (izvērtēšana), saistot ar citiem līdzīgiem un vadoties no tā, ko noslēgumā grib panākt (kāpēc tas tā? kas īstenī vainīgs un kāpēc? kas aiz visa tā īstenībā slēpjas);

3) kādas te saskatāmas, neizbēgamas konsekvences, kā un kāpēc tās skar klausītāju, utt.);

4) kas tev jādara, kā tev jārīkojas, lai izbēgtu no draudošā vai panāktu vēlamo.

(Turpinājums sekos).

CEĻA VĀRDI

Neko, ko vēlamies, mēs nevaram paturēt ilgi, ne vēl uz mūžu. Viss zūd un aiziet no mums, un, kas paliek, tas pārvēršas citā, tad mēs paši pārvēršamies un sajūtam to kā citu. Mums jāpierod dzīvē skatīties uz visu kā aši aizejošu un vienreiz esošu.

J. Rainis

Prāvestam A. Birnbaumam 50 g.

Š. g. 8. janvārī uz 50 nodzīvotiem mūža gadiem atskatījās Detroitas Kristus draudzes mācītājs prāvests Alberts Birnbaums. Viņš dzimis 1903. g. 8. janvārī Balvos. B. 1922. g. uzsāk studijas Latvijas universitātē, kuru pabeidz 1926. g. un tā paša gada 20. jūnijā bīskaps Irbe viņu ordinē mācītāja amatam. Tūliņ arī jaunais teologs pieņem draudzes gana vietu Dzērbenes — Drustu draudzē, ko uzticīgi pilda līdz 1944. g. 24. septembrim. Laiku no 1931. — 1933. g. B. pavada Francijā „commeétudiant en licence à la Faculté de Théologie protestante de Monpellier" un atgriežas mājās savā drudzē ar jaunu diplomu. Staigājot trimdas gaitas, 1944. g. Alb. Birnbaums nonāk Vācijā, pārdzīvo bezgala lielas grūtības un tikai nākošā gada vasarā nokļūst Berlīnē, kur uzsāk sanitāra darbu Berlīnes universitātes klīnikā. Pēc kāda laika pārceļas tālāk uz rietumiem un strādā pie kāda dārznieka Borkēnas apriņķī. 1946. gada martā tiek atpakaļ mācītāja darbā un līdz ar to sākās ļoti aktīvs darba posms Holcenes, Beverīnas, Bodenenvarderas, Štatoldendorfas un Osterades nometnes un prāvesta pienākumu pildīšana Brunsvikas iecirknī.

Līdztekus tam B. strādā skolotāja darbu Holcenes un Bevernas latviešu nometņu skolās. 27. novembrī B. ierodas Ņujorkā. Tur strādā kā telpu apkopējs Nujorkas Menhetenas katoļu kolledžā. 1951. gada rudenī pārceļas uz Detroitu un pilda mācītāja amatu Detroitas ev.-lut. latviešu Sv. Pāvila draudzē, līdztekus strādājot fizisku darbu. Tagad apkopj Detroitas ev.-lut. latviešu Kristus draudzi un strādā vietējā YMCAs nodaļā.

Prāvests Alberts Birnbaums ir teoloģijas studentu biedrības Brālība Auseklis loceklis — dibinātājs un trimdā Ausekļa prezidija prsēdis.

Prāvesta Birnbauma godināšana notika 11. janvārī, ko ievadīja ar dievkalpojumiem Detroitas Kristus baznīcā. Turpat baznīcās priekšnieks Ed. Zariņš, dāmu komitejas priekšniece K. Treimane un sekretāre A. Priedniece, pasniedza jubilāram prāvesta amata krustu zeltā. Šo izcilo amata nozīmi iesvētīja viesis māc. J. Lazda no Grand Rapidiem, kurš arī teica svētrunu. Dievkalpojumu kuplināja brīvmākslinieсe Anna Skruzmane. Dievkalpojumu noslēdza ar korāli.

Tad draudzes locekļi līdz ar viesiem pulcējās baznīcas priekšnieka Ed. Zariņa viesmīlīgajā dzīvoklī. Viesu vidū bija arī veclatvieši — sirmais Kaslowska tēvs un V. Treimanis ar kundzi. Sirsnīgus vārdus gaviļniekam veltīja māc. J. Lazda. Baznīcas priekšnieks jubilāram pasniedza visu draudzes locekļu parakstītu adresi, bet dāmu komitejas priekšniece krāšņas rozes. Rakstiski bija sveicinājis archibīskapa vietnieks ASV prof. K. Kundziņš, prāv. J. Ozols, māc. A. Čops no Kanadas un daudz citi viņa amata brāļi, dzērbenieši, draugi un cienītāji no tuvienes un tālienes. Bija arī skaistas atmiņu balvas. Visiem par sirsnību, apsveikumiem un balvām pateicās jubilārs, izceļot kopējā darba veicējus un izcilus talciniekus draudzes dzīvē.

Valters Zirnītis.

BEK STIPENDIJU NOTEIKUMI

Brīvās Eiropas Komitejas Viduseiropas Studiju Centrs izsludinājis stipendiju noteikumus nākošam mācības gadam Amerikas universitātēs. Par Brīvās Eiropas Komitejas stipendiju noteikumiem Latviešu Konsultātīvā kopa paskaidro:

„No stipendiju kandidātiem prasa apņemšanos atgriezties savā dzimtenē, kad tas būs iespējams, lai piedalītos jaunuzbūves darbā. Stipendijas piešķirot vadīsies no agrākiem sasniegumiem mācībās, no spējām uzņemties vadošu lomu sabiedrībā un ievēros arī kandidātu rakstura īpašības. Lūgumus pieņem no jauniešiem, kas dzimuši Albānijā, Bulgārijā, Čechoslovakijā, Igaunijā, Ungārijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Rumānijā un Dienvidslavijā. Kandidātu vecums 18—32. Kandidātiem jāpārvalda angļu valoda tiktāļu, lai tie varētu sekot lekcijām angļu valodā. Kandidātiem lūgumam jāpievieno raksts no kādas amerikāņu universitātes par uzņemšanu tās saimē.

Stipendiju nodibināšanā Brīvās Eiropas Komiteja vadījusies no apsvēruma, ka brīvības stundai sitot būs jārēķinās ar tādu darba roku trūkumu, kas pareizi izprot brīvās pasaules demokrātiskās idejas. Būs nepieciešami skoloti vadoši darbinieki kā valsts, tā saimnieciskā darbā. Kandidātiem tādēļ jāizvēlas viens no sekojošiem studiju laukiem: medicīna, inženierzinātnes, dabaszinības, lauksaimniecība, mežkopība vai tautas labklājības nozare.

Stipendijas piešķirot, ievēros arī tādu studentu lūgumus, kas studē politiskās zinības, tautsaimniecības teoriju un starptautisko tirdzniecību. Šiem kandidātiem jābūt ieguvušiem kādu zemāku gradu minētās zinībās (undergraduates degree) Savienotajās Valstīs.

Viduseiropas Studiju Centrs piešķirs stipendijas vienam mācības gadam jebkurā atzītā amerikāņu kolledžā vai universitātē (no septembra līdz jūnijam). Tāpat stipendijā ietilps maksājumi par laborātorijām un praktiskiem darbiem, kā arī tiks segti veselības apdrošināšanas maksājumi. Katrs students tāpat saņems $25.00 semestrī grāmatu iegādei. Istabas un uztura izdevumu segšanai stipendiāts saņems $75.00 mēnesī.

Kandidātiem jāpieprasa lūgumu veidlapas uz sekojošu adresi: Mid European Studies Center, Room 308, 4 West 57 Street, New York 19, N.Y. Lūgumi iesniedzami no 1. janvāra līdz 28. februārim. Vēlāk iesniegtos lūgumus neievēros. Brīvās Eiropas Komiteja lūdz kandidātus neapgrūtināt ar personīgu ierašanos. Komiteja pati aicinās lūgumu iesniedzējus, ja tas būs nepieciešams."

Valdemārs Salna viesis Toronto

Latviešu tenors Valdemārs Salna būs gaidīts viesis Toronto ar savu patstāvīgo koncertu sv. Andreja baznīcas zālē, sestdien, 24. janvārī, plkst. 8.15 vakarā. V. Salna ir viens no tiem nedaudzajiem latviešu māksliniekiem, kas izkarojis ievērību uz svešu zemju skatuvēm. Gados vēl jauns un Latvijā pilnīgi nepazīstams, tas, pēc studijām Zviedrijā, dodas uz Sav. Valstīm kur nobeidz Annas Balatkas Mūzikas Akadēmiju. Viņš ātri vien tiek uz priekšu un drīz dzied solo partijas oratoriju uzvedumos Dibuā Septiņi Vārdi un Steinera — Krucifiks, orkestra un 150 dziedātāju pavadībā. Viņš uzstājas arī radiofonā un televīzijā, bet īstos panākumus gūst uz operas skatuves, piedalīdamies Čikagas ceļojošās operas un citos ansamblos, kur drīz vien V. Salnam tiek uzticētas visatbildīgākās titulpartijas. Paklausīsimies, ko par V. Salnu saka ievērojamākie ASV laikrakstu mūzikas recenzenti:

„Valdemāra Salna hercoga partiju Verdi operā Rigoletto dziedāja tīri un viegli" raksta Music News. Musical Leader savukārt V. Salnas uzstāšanos Kanio lomā operā Pajaco atzīmē kā ļoti sekmīgu: „V. Salna savā lomā iejutās ar gaumi, parādot tiklab iejūtas dedzību kā skaistu balsi." V. Salnas balssmateriālu izceļ arī Washington Post, Chicago Herald, u. c. laikraksti, kamēr Evening News atzīmē, ka Guno Faustā titullomā V. Salnas balss skanējusi skaidri un patiesi un tas ņēmis augstos do ar lielāko brīvību un skaistumu.

Nemaz nevajadzētu tik daudz atzīmīgu vārdu, sevišķi no tik iespaidīgiem laikrakstiem, lai būtu pārliecība, ka V. Salnas personā latviešu vokālā māksla ieguvusi jaunu, lielu, nozīmīgu balstu. Jau savā pirmā koncertā Toronto, V. Salna pārsteidza klausītājus ar savu patīkamo tembru un spožajām augšām. Kopš šiem pusotra gadiem V. Salnas talants atraisījies vēl jo pilnīgāk, un tagad patiesi var runāt par „vienu no mūsu labākajiem dziedoņiem." Savā koncertā Toronto V. Salna atskaņos ārijas no iemīļotākajām operām. Arī Zemnieka godā, Trubadūrā un Aīdā V. Salna dziedājis galvenās tenora lomas. Daļa koncerta programmas būs veltīta arī latviešu solo dziesmai, kas V. Salnam jo tuva un ko V. Salna turpina skandināt un popularizēt Amerikā, gan latviešu, gan amerikāņu sarīkojumos. Koncertā kā pavadītājs pie klavierēm piedalīsies komponists Tālivaldis Keniņš, kas atskaņos arī dažus Bacha un Debisī solo darbus. V.

LATVIEŠU INFORMĀCIJAS CENTRA DARBS LATVIJAS BRĪVĪBAI

AR PIERĀDĪJUMIEM MUMS JĀAPSŪDZ PAD. SAV. GENOSIDA

Ne jauns pasaules karš, ne arī kāda cita vara nedāvinās mums nolaupīto tēviju un neatbrīvos latviešu tautu, ja mēs paši nepierādīsim savu gribu cīnīties par brīvību un darbos neapliecināsim mīlestību uz savu zemi un tautu. Dievs, nolemdams mums trimdas gaitas un pārbaudījumu upurus, mūs ir sūtījis pasaules brīvajās tautās kā cilvēces draudīgo briesmu vēstnešus. Šo sūtības uzdevumu veicot, mūsu pienākums darīt visu, kas vien iespējams, cīņā par latviešu tautas atbrīvošanu.

Ziņas no Latvijas liecina, ka latviešu tautas iznīcināšana nemitīgi un nežēlīgi turpinās. Kādā vēstulē, kas izkļuvusi cauri dzelzs aizsprostam, tautietis raksta:

„Brāļi un māsas, jūs visi, kas esat brīvajā pasaulē, neaizmirstiet mūs, cīnieties par atbrīvošanu, stāstiet pasaulei, glābiet mūs! Mēs ar katru dienu lēnām mirstam..."

Krietni un drosmīgi vīri un sievas Latvijā jau ilgus gadus cīnās par Latvijas atbrīvošanu no komūnistu varmācības. Svešumā mums katram jāliecina par viņu uzupurēšanos brīvības labad. Mums jāliecina par baigā gada upuru kapenēm, par cilvēku masveida iznīcināšanu vergu nometnēs Padomju Savienībā, jāstāsta par terroru, kas joprojām turpina iznīcināt latviešu tautu un latvisko kultūru. Par šo genosidu mums ir jāinformē brīvās pasaules tautas un jāapsūdz Padomju Savienība ar jaunu notikumu pierādījumiem, panākot šīs apsūdzības uzņemšanu Apvienoto Nāciju darba kārtībā.

Šo uzdevumu veikšanai Amerikas Savienotajās Valstīs darbojas Latviešu Informācijas Centrs, kas ir bezpartejiska cīņas organizācija Latvijas brīvībai. Informācijas Centrs tāpēc vāc ziņas par Latvijas okupētāju rīcību un notikumiem mūsu dzimtenē, informē amerikāņu tautu un tās valdību par cilvēka tiesību iznīcināšanu Latvijā, iepazīstina amerikāņu sabiedrību ar latviešu kultūrālās dzīves vērtībām, vēsturiskajām cīņām par tautas brīvību un demokratiskās Latvijas valsts nodibināšanu.

Šo mērķu īstenošanai **Informācijas Centrs aicina talkā ikvienu latvieti, kas grib veicināt informācijas darbu, kam ir sevišķa nozīme mūsu cīņā par Latvijas neatkarības atgūšanu un latviešu tautas paglābšanu no iznīcināšanas.**

Dzīvodami brīvībā, mēs esam dzīvie liecinieki, kas var saukt un mudināt cīņā pret komūnismu. Mūsu liecības un brīvā balss ir Informācijas Centra illustrētais izdevums angļu valodā „Latvian Bulletin", kura galvenais redaktors ir Alberts Kalme. Redakcijā darbojas arī ASV bij. Kongresa loceklis O. K. Armstrongs, „Reader's Digest" līdzstrādnieks. Šo propagandas izdevumu mēs izplatām jau otru gadu, piesūtot abonentiem par $2.— gadā un bez atlīdzības ASV Kongresa locekļiem, valdības iestādēm un politiski nozīmīgām personām. Sākot ar šo gadu, to piesūtīs arī ASV bibliotēkām un universitātēm. Kolumbijas universitātes juridiskās fakultātes (Law School) bibliotēka ieteikusi šo biļetenu arī citām universitāšu bibliotēkām visās ASV.

Biļetenā par līdzstrādniekiem aicināts ikviens, kas grib sekmēt mūsu darbu ar ziņojumiem, rakstiem, dokumentiem vai arī līdzekļu ziedojumiem.

Biļetena pēdējā numura izdošanai ir savākti ziedojumos ap 200 dol., kas pierāda, ka tautiešos ir atsaucība mūsu cīņas mērķiem. Ar atzinību var minēt Egilu Ragaini, kas, pats strādādams fizisku darbu, ziedojis biļetenam 30 dol.

Turpmākā darbībā Informācijas Centrs nolēmis rīkot pretkomūnistisku ceļojošu izstādi, kurā būs redzami arī jauni dokumenti un attēli par boļševiku rīcību Latvijā. Lai iegūtu līdzekļus šīs izstādes sarīkošanai, Informācijas Centrs paredzējis sarīkojumu ar koncertu un deju š. g. 2. maijā Bēthovena lielajā zālē, Ņujorkā. Bez tam rīkos priekšlasījumus, publicēs brošūras un grāmatas un iepazīstinās amerikāņu sabiedrību ar latviešu kultūru, ar latviešu zinātnieku un mākslinieku darbiem.

Informācijas Centrs sadarbosies ar Latvijas diplomātiskajiem pārstāvjiem un latviešu organizācijām ar līdzīgiem mērķiem, lai izveidotu vienotu un sekmīgu informācijas darbību. Tiks paplašināta sadarbība ar lietuviešu un igauņu attiecīgām organizācijām, lai saskaņotu darbību propagandas laukā.

Par savu tuvākā laika uzdevumu LIC atzīst viena latviešu informācijas biļetena izdošanu angļu valodā visai brīvajai pasaulei, kas būtu panākams, sadarbojoties ar ALA's Informācijas nozari, Kanadas LNA, Latviešu Nacionālo Fondu Zviedrijā un citām latviešu organizācijām. Šī mērķa sasniegšanai radāms informācijas fonds. Informācijas darbs ir viens no nozīmīgākajiem mūsu cīņas ieročiem, un tam ir jāpiešķir lielāka vērība.

LIC ir nodibināti sakari ar amerikāņu presi. Mūsu nolūks ir šos sakarus vēl paplašināt, lai panāktu to, ka amerikāņu prese ievieto mums labvēlīgu informāciju. Lai varētu sekmīgāk veikt informācijas darbu, paredzēts ierīkot bibliotēku —archīvu, kurā sakopos pretkomūnistiskās publikācijas, it sevišķi, kas attiecas uz Latviju. LIC nodoms ir sakopot visus pieejamos pierādījumus par padomju genosidu Latvijā un iepazīstināt ar tiem amerikāņu sabiedrību.

SAVIENOTĀS VALSTIS

INDIĀNĀPOLES CHRONIKA

Nesen iznācis Indiānas Latviešu biedrības informācijas izdevums „Ausma" 9. numurs. Biļetenam, kas iznāk rotātora technikā, reizi mēnesī, maksājot 10 centi par numuru, šoreiz 6 lpp., un tā saturā paša redaktora, jaunās paaudzes dzejnieka Vigo Burģa dzejolis „Ziemassvētkos", Indiānāpoles latviešu Ev.-Lut. draudzes mācītāja Pētera Nesaules Ziemsvētku raksts — „Ziemas svētku godība", Konstantīna Sventecka atreferējums par Ņujorkā notikušo ASV latviešu jaunatnes kongresu (S. tur piedalījās kā Indiānas Latviešu biedrības literārās kopas delegāts), Vilmāra Sprancmaņa atreferējums par jauno autoru darbu vakaru Indiānāpolē, Valža Mārupieša rakstu serijas turpinājums — „Par roveru likumiem" un vietējās DV nodaļas un ILB grāmatnīcas ziņojumi.

Līdz ar šo numuru no „Ausmas" redaktora pienākumiem atsakās tā līdzšinējais vadītājs Vigo Burģis, savu atsacīšanos motīvējot ar darba apstākļiem. Redakcijas vadību, saziņā ar izdevēju — Indiānas Latviešu biedrību — B. vietā uzņemas Vilmārs Sprancmanis.

Jaunā redakcija uzaicna visus Indiānāpoles tautiešus ar rakstiem vai padomiem atbalstīt šo izdevumu, visu tam domāto informāciju adresējot: Mr. Vilmārs Sprancmanis, 2511 N. Central Ave., Indianapolis 5, Ind.

● Līdz ar atsacīšanos no „Ausmas" redaktora pienākumiem, Vigo Burģis vienlaicīgi „pieprasījis atvaļinājumu uz nenoteiktu laiku" arī no Sidrabenes (15.) latviešu skautu vienības roveru dzimtas vecākā amata. Dzimtas vadību pagaidām uzņēmies vadītāja vietnieks Zigurds Veilands.

● Nesen nodibinātās Indiānāpoles latviešu studentu kopas janvāra sanāksme notika šī mēneša 4. datumā, Indiānas Latviešu biedrības mājas telpās. Apm. 20 sapulcējušies kopas dalībnieki ar interesi noklausījās kopas dalībnieka, Batlera universitātes (Indiānāpolē) žurnālistikas un filozofijas studenta Gundāra Grīslīša referātu „Latviešu jaunatnes šīsdienas problēmas", kas aizkāra arī dažu labu parasti nediskutētu jautājumu. Pēc referāta tūdaļ sākās ļoti dzīvas — un reizēm pat visai paasas — debates, kas, aktīvi piedaloties gandrīz visiem klātesošajiem, ieilga pat divas stundas.

*

● Indiānāpoles latviešu Ev.-Lut. draudzes (mācītājs Pēteris Nesaule) dievkalpojumi notiks Sutherland presbiteriāņu dievnamā, Guilford Ave. un E. 28th. ielas stūrī. Minētais dievnams sasniedzams ar College vai Millersville autobusiem, izkāpjot pie 28. ielas.

Dievkalpojumi jaunajā dievnamā notiks svētdienās, plkst. 15. Bērnu dievkalpojumi (jauniešiem tautskolas vecumā) — svētdienās, plkst. 14,30.

Gundārs Grīslītis.

LINKOLNA, (NEBR.)

● Nebraskas Latviešu Palīdzības biedrības gadskārtējā pilnsapulce notika 11. janvārī YMCAs telpās Linkolnā. Biedrība ir vecākā latviešu organizācija Linkolnā. Ar daudziem saimnieciska rakstura fondiem — bēru fondu, slimību apdrošināšanas fondu, Vācijā palikušo tautiešu aprūpes fondu, kā arī ar savu latviski kultūrālo darbu palīdzības biedrība ir izvērtusies par lielāko latviešu organizāciju. Biedrībā 443 biedri, kaut gan sapulcē no tiem bija tikai ceturtā daļa. Pilnsapulci ar Latvijas himnu atklāja biedrības pr-ks E. Ādminis. Pilnsapulci vadīja E. Jansons, pārskatu nolasīja P. Gavars. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza agr. K. Kauķis. Pārrunas izcēlās par Linkolnas Vēstneša izdošanu, kam pag. gadā visas izdevējas organizācijas — biedrība, draudze, un DV — kopā piemaksājušas 270 dol. Sapulce tomēr atzina Linkolnas Vēstneša vajadzību. Tāpat pārrunas izraisīja biedru maksas ALAi par pag. gadu, maksas nokārtojuši tikai viena trešdaļa biedru. Lai šāds stāvoklis neturpinātos, biedrība uzņemas kārtot budžeta kārtībā biedru maksas ALAi, atstājot brīvas rokas DV organizācijai, tāpat tiem, kas to gribētu kārtot atsevišķi. No pārskatiem redzams, ka stipri ir saimnieciskā rakstura fondi. Bēru fonda pr-ks A. Indriksons ziņoja, ka bēru fondā ir 330 dol. atlikums uz 1. janvāri Slimību apdrošināšanas fondā ir 446 dalībnieki, 1952. g. slimību gadījumos izmaksāti 4.559.55 dol. Kasē uz 1. janvāri 4.347 dol. Vācijā palikušo tautiešu aprūpes fonda sekretārs E. Bite ziņo, ka 1952. gadā uz Vāciju nosūtīts 607 márc. tautiešu saziedoto drēbju un 697.30 dolari pabalsta naudā. Kasē uz 1. janvārī 60.79 dol. Sapulce izlēmā draudzes padomes no biedrības līdzekļiem pieprasīto pabalstu 500 dol. draudzes nama pirkšanai. Šai jautājuma vietējās latviešu sabiedrības domas dalītas, kas arī izpaudās balsošanā (par 65, pret 47), piešķirot 500 dol. draudzei.

Sapulce pieņem gada pārskatus, revīzijas komisijas ziņojumu, nākošā darbības gada budžetu un izsaka atzinību valdei par sekmīgu darbību, sevišķi suminot līdzšinējo biedrības priekšnieku E. Ādmini. Tāpat sapulce izsaka pateicību Linkolnas Vēstneša techniskiem darbiniekiem par bezatlīdzības darbu laikrakstā: Jaunās valdes vēlēšanās līdzšinējais priekšnieks E. Ādminis savu kandidātūru priekšnieka amatam noņēma. Tomēr sapulces dalībnieku atzinība pašaizliedzīgam sabiedriskam darbiniekam viņu pārliecina atkal kandidēt, bet ar noteikumu, ka neviens biedrības valdei uzstādītais kandidāts darba vai citu līdzīgu apstākļu dēļ nedrīkst atteikties no kandidēšanas. Aizklāti balsojot ar visām sapulces dalībnieku balsīm par valdes prsēdi ievēlēja līdzšinējo E. Ādmini, bet par valdes locekļiem: P. Gavaru P. Pūpolu, A. Birnbaumu, kandidātos palika E. Bite un E. Svilis. Revīzijas komisijā ievēlēja: A. Matisonu, E. Maļinovski un K. Kalniņu.

Dažādos jautājumos draudzes pr-ks A. Silenieks sniedza ziņas par nama pirkšanu. Nams maksās 24 tūkst. dol. Pircējs Amerikāņu Luterāņu Misija, kas dod 12.000 dol. (par 1—2 proc.) no bankas aizņemsies 6000 dol. (5 proc.) un 6000 dol. no draudzes un c. latv. sab. organizācijām. Nams atrodas Grace luterāņu draudzes baznīcas tuvumā. Nama izmaksa noteikta uz 19 gadiem. DV pr-ks A. Samsons jautā, kādēļ draudze izšķīrusies pirkt tik dārgu latviešu sabiedriskai dzīvei nepiemērotu namu, bet nav apsvērusi par līdzīgu summu celt piemērotā vietā latviešu namu ar telpām sab. vajadzībām pēc architekta Baumaņa projekta. A. Silenieks atbild, ka šādam namam nevar dabūt līdzekļus, materiālu cenas cēlušās, šāds nams maksātu ap 50.000 dol. Diemžēl, atbilde bija nepārdomāta un nevienu nepārliecināja, arī materiālu cenas nav cēlušās, bet pat kritušās!

J. V.

DEPORTĒTO LATVIEŠU RAKSTNIEKU un ŽURNĀLISTU SARAKSTS IESNIEGTS AN

Latviešu Preses Biedrības Centrālā Valde saņēmusi no Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāriāta paziņojumu, ka tur iesniegtais komūnistu deportēto latviešu rakstnieku un žurnālistu saraksts nodots sekretāriāta Cilvēku Tiesību nodaļai.

Latviešu Preses Biedrība pavadvēstulē prezidentam Pīrsonam bija norādījusi uz nesenajiem Višinska nepatiesajiem apgalvojumiem it kā par Latvijas „brīvprātīgo" pievienošanos Padomju Savienībai. Bez tam rakstā bija atkārtota latviešu patriotu prasība izvākt no Latvijas boļševiku karaspēku un politisko policiju un pārvest deportētos no moku vietām atpakaļ dzimtenē.

G. ŠTĀLS

MELNĀ AFRIKA UN TĀS NOSLĒPUMI

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

ZILOŅU ZEME

IZREDZĒTIE UN NOLĀDĒTIE. — VISA ĢIMENES MANTA VIENĀ GROZĀ. — MELNĀ VENĒRA

Noguruši un satraukti dodamies tālāk. Mūsu apmešanās vieta izraudzīta vēl pus dienas gājienā no ciema, pilnīgi neapdzīvotā mežā. Atkal meži un garu zāļu klajumi. Brīžiem dzird stipru dunoņu dažreiz pavisam tuvu pie takas. Tie bifeļi, ko iztraucējusi mūsu karavāna. Daudzās vietās redzamas ziloņu pēdas, kas jo sevišķi dziļas upes krastu mīkstajā zemē. Vietām šīs pēdas iemītas kājnieku takās, tad pagriežas citur, jo ziloņiem mežā savas takas, kas lielāko tiesu iet gar pakalnu virsu. Dažiem kokiem noberzta miza. Tas arī ziloņu darbs. Tie berzē savus sānus un stilbus gar kokiem tāpat, kā mūsu cūkas gar kūts sienām. Mūsu ceļu bieži krusto nogāzti palmu koki, ar norautiem lapu kroņiem. Stumbru galos jauno lapu maigās atvases iēstas. Tās ir ziloņu gardākais ēdiens. Arī mēs šos palmu „kāpostus" bieži ēdam kā salātus. Tie ļoti garšīgi. Tikai viena tāda maltīte laupa dzīvību lielam skaistam palmu kokam.

Šķērsojot kādu „pigmeju" ciemu, pats vairs neticu savām acīm! „Pigmeji" stalti noauguši un lielāki kā mūsu dūšīgie pavadoņi. Šai apvidū par „pigmejiem" sauc bijušo vergu pēctečus. Neviens kārtīgs nēģeris nedzer ar viņiem no viena trauka un neēd viņu ēdienu. To pārliecināmies tuvākajā atpūtas vietā. Trīs mani tipojas nesēji padzeras no viena trauka, ceturtajam „pigmejam" ūdeni ielēja salocītā banānu lapā. Ak, tu Dieva pasaule, arī šinī pliko un nabago cilvēku vidū ir izredzētie un nolādētie jau no pašas piedzimšanas dienas.

Beidzot ierodamies nometnes vietā, kas ir neliels, zālēm apaudzis klajums meža vidū. Ātri uzceļam savas teltis, izplūcam visapkārt zāles un sastutējam no lapām un zariem dažas būdas melnajiem.

Tumsa klāt. Pēc vakariņām izeju no telts. Mazā uguntiņa no mūsu petrolejas lampas un nēģeru ugunskura pazūd biezajā tumsā, kas šķiet draudīga un baiga. Mežs, kas mūsu ceļojuma laikā bija kluss kā izmiris, sāk atmosties. Dzirdami pērtiķu kliedzieni, circeņu čirkstieni, nakts putnu svilpieni un ķērcieni. Cik spriega dzīve rit šais mūža mežos, un tumsa sarga kā vājos, tā arī stipros no briesmām un nāves.

Pamazām izdziest arī mūsu uguntiņas, un mēs esam tropiskās nakts varā — mitrajā un siltajā gaisa peldēs. Zem vilnas segām svīstam tikpat stipri kā pusdienas saulītē, bet nomest tās nedrīkstam — saaukstēšanās un drudzis tad nodrošināti. Miegs kā smags svins līst un gulstas virsū. Sajūta tāda, it kā likteņa roka pavisam tuvu skar vaigu, pārņem sirdi. Trokšņi mežā dod jaunus triecienus saspīlētajiem nerviem. Šķiet, atkal milzīgie koki lūst un gāžas. Kļūst baigi un neomulīgi. Prasu bojam: kas šeit notiek? — Ziloņi — viņš mierīgi atbild. Vēl daži brāzieni, un tad klusums. Ziloņi, ceļodami pa mežiem vidēja lieluma kokus loka kā rīkstes. Koki lūzdami dod sprādzienam līdzīgu troksni.

Nākošajā rītā sarodas sievietes un bērni. Tās mūsu strādnieku ģimenes. Grozi, kas karājas auklās, pārmesti sievām pār galvu. Tur visas ģimenes manta un ēdiens vairākām dienām. Sievas ceļā, gādā ēdienu un nes to uz nometni, mērojot vairāk desmit kilometru garu ceļu. Mēģinu pacelt grozu — nekā, par smagu. Tagad saprotu, kādēļ sievietēm tik dziļas rievas galvas kausā. Šo transportu tās piekopj jau no meiteņu gadiem. Šinī zemē, kur nav ne zirga, ne vērša, ne ēzeļa, ne kamieļa, kas varētu ko nest, jo muša ‚ce—ce" nobeidz katru liellopu, sieviete ir galvenais transporta līdzeklis iedzimto ikdienas dzīvē.

Pēc brīža pa taku nāk liels vīra stāvs, turēdams rokās mazu nēģerēnu. Bērns skaists, šokolādes krāsā, apaļš, tīrs, ar veselu ādu, melnām actelēm, mīlīgu smaidu, baltiem kā sniegs zobiņiem, biežiem cirtainiem matiem — mazs melns eņģelītis. Aiz tēva muguras māte, ar smagu grozu ūdens trauku un divām vistām uz kakla. Kaklā vēl zāļu paklājiņš guļas vietai un banānu ķemurs. Otrs bērns iekārts pāri plecam pārsviestajā zāļu jostā.

Ceļam veselu nometni. Būdas jumtus vairākkārtīgi pārklājam ar lapām: tām jāiztur negaiss un stipras lietus gāzes. Sievietes mazās grupās, tāpat arī strādnieki, kuriem ziņojuši ciema vecākie, čakli nāk uz nometni. Esam jau tuvu pie sešdesmit vīriem.

Vakara pusē klaigādamas un vaimanādamas ierodas kādas desmit vecas sievas. Izkaltušām krūtīm, sirmiem matiem un izdilušām miesām, tās līdzinās spokiem. Tās ir raudātājas, kas klejo ar nāves vēsti no ciema uz ciemu. Noticis nelaimes gadījums. Kāds nēģeris, ceļojot ar sievu un dēlu, uz meža takas saticis ziloni. Bailēs sieva ar bērnu ieskrējusi mežā, bet vīrs uzrāpies kokā.

Par nelaimi nēģeris pametis uz takas spaini, ko nesis līdzi. Zilonis paspēris spaini ar kāju, iztrūcies no trokšņa un dusmās nolauzis koku. Melnais krizdams sadragājis muguras kaulu un bijis uz vietas beigts. Bet — kas gan šeit ilgi apcer nāvi un nelaimi. Tās uzglūn no katra stūra kaška pilni gandrīz visi bērni un daļa pieaugušo. Plosās drudzis un ziloņu slimība. Melnie staigā uzpampušām kājām un dzimumu organiem.

Pēc vakariņām bojs ilgi mīdās mūsu teltī. Pamanām ārpusē staltu sievišķi — šīs zemes mīlas priesterieni.. Lai ienāk!

Melnā Venēra ieslīd, ietinusies ziloņiem, pērtiķiem un panterām apgleznotā drēbes gabalā. Šis radījums nav mūsu gaumē, bet zobi skaisti, smaids simpatisks, un arī vārds romantisks — Antuanete... Pūlamies ar skaistuli patērzēt, bet vairāk par „botē" un „kitoko", kas nozīmē skaisti un labdien, netiekam un tas kļūst mūsu pirmais galantais piedzīvojums.

Turpinājumā sekos BIFEĻU MEDĪBAS.

LATVIJĀ MIRIS GARĪDZNIEKS

1952. g. 11. aprīlī Madonā pēc īsas slimošanas miris Lazdonas pareizticīgo baznīcas virspriesteris prāvests Jānis Eniņš.

Virspriesteris Jānis dzimis 1879. gadā latviešu ģimenē un bija nabaga namdara dēls. Viņš agri pazaudēja tēvu, bet tomēr turpināja izglītību Rīgas garīgajā skolā un seminārā, ko beidza 1901. gadā. Pēc tam darbojās par skolotāju Saldus baznīcas skolā, vēlāk par reģentu Jelgavas katedrālē. Pēc iesvētīšanas garīdznieka kārtā 1909. g. kalpoja par priesteri Pociema baznīcā, bet no 1918. gada Lazdonas baznīcā. Miers viņam. M. A.

KARALISKI KRISTĪGĀ DEMOKRATIJA

Kad Lielbritanijas koloniju ministrs Littletons ieradās Kenijas rezidences pilsētas Nairobijas lidlaukā, viņš varēja jau atviegloti pasmaidīt: akcija, (tās apzīmējums „operation Scott") pret Mau-Mau bandītiem turpinājās apmierinoši. No Suecas kanāla zonas speciāli izsauktie Lenkšairas fizilieri ar džipiem un vieglajām bruņu mašīnām ielenca nabadzīgos un netīros māla būdu ciemus un šim nolūkam apmācīti suņi tiem palīdzēja tvarstīt melnos nažu vīrus. Vairāki tūkstoši tika saķēdēti un, pēc tur pastāvošiem likumiem, apstrādāti ar pātagām. Dažiem simtiem noderēja arī no metropoles atvestie kaņepāju valgi, bet citi tūkstoši aizbēga džungļos un kalnos. Gubernātors konstatēja vispārēju nomierināšanos un Littletons varēja pārvest valdībai ziņojumu, ka karāliskā krona melnais dārgakmens ir saglabāts. Viņa portfelī gan arī vēl atradās Kenijas melno vadoņa Jomo Kenijatosprasības:

1) Vairāk zemes iedzimtajiem; 2) augstākas algas un labākas izglītības iespējas; 3) balstiesības visiem nēģeriem, kas var pierādīt, ka tie prot rakstīt un lasīt.

Arī pats koloniju ministrs domā, ka būšot nepieciešams iecelt „Karalisko komisiju," lai tā ilgadīgi darbodamās objektīvi noskaidrotu Kenijas problēmu, kā „iedzīvināt" demokratijas principus zemē kurā ir 30.000 karalisko farmeru un pārvaldes ierēdņu un 6 milj. melno „bosiku."

Staļins savu komisiju Afrikas problēmu pētīšanai gan nodibināja drusku savlaicīgāk. Sevišķi plaši tā darbojās pēc 1945. gada, kad no melno ciltīm daudzi „zāļu vīri" ceļoja uz Pad. sūtniecību. — Adisabebā un no turienes tālāk uz Maskavu. Bija pienācis laiks papildināt to medicīniskās un reliģiskās zināšanas. Divi simti gadu melnie vīri un sievas bija pacietīgi klausījušies stāstus par Kristus gaismu un mīlestību, bet viņu smirdīgajās māla būdās nekas daudz (atskaitot spogulīšus, skārda traukus un kokvilnas lupatas) nebija mainījies un vienīgais, kas pa šo laiku auga augumā, bija kontrasti starp balto kristiešu rezidencēm un saulē sakaltušo dubļu alām. Un ja nu Littletons ir atzinis, ka šī „problēma" prasa pētīšanu, tad būs nepieciešams stipri intensīvi strādāt, jo Kremlī skolotie zāļu vīri to jau ir izpētījuši un pat nosaukums „Mau-Mau" nenozīmējot neko citu kā: dari tūlīt! Va-. Pe-.

KUR PALIEK NAUDA

REKLĀMA, TĀS VEIDI UN IZMAKSA KANADĀ

Reklāmas, reklāmas, reklāmas, — tā nopūšas jauniebraucējs, ierodoties šajā kontinentā. Un patiesi — reklāmas ir visur. Tās daudzkrāsaini māj no māju sienām, skatu logiem, satiksmes līdzekļu iekš un ārpuses, tās draudzīgi, daži saka, uzbāzīgi, sveicina gar visām ceļmalām, un dažreiz, kad cilvēks vērš skatu uz debesīm, arī tur viņš ierauga vējā klīstošus dūmu rakstus — benzīna reklāmu, ko tur ierakstījusi jau sen skatam pazudusi lidmašīna. Ja kāds domā, ka vismaz savā dzīvoklī viņš būs izbēdzis no reklāmu visvarenības, tas drīz vien atskārtīs, ka ir rūgti maldījies. Jau ar pirmo radio skaņu viņam tiks ieteikta košļājamā gumija, kas katru elpu padara kā salds skūpsts, jauna, visu varbūtību droša lūpu krāsa, ērts naudas aizdevums utt. Un ja kāds, sākdams klausīsies klasiskās mūzikas koncertu, sagaida pāris stundas patīkamu mākslas baudījumu, lai nezaudē pašsavaldīšanos, ja pa vidu tiek ziņots par garžīgiem vērša gaļas konserviem vai cūkgaļas desiņām. Un ja kāds galīgi noskaities domā, ka ar radio nogriešanu viss ir labots un nu gan būs miers, — lai neuztraucas, pāris reizes vakarā piezvanīs pie durvīm un piedāvās visdažādākās mantas uz visizdevīgākiem noteikumiem — pat par pusvelti, un ja nepatīk — naudu atmaksās dubulti atpakaļ.

REKLĀMA — KONTINENTA ĪPAŠĪBA

Pie tā visa ir jāpierod, jo tā ir daļa no šī kontinenta īpatnībām. Un katrai zemei taču ir savas īpatnības, un neviens neprasa, vai tās mums patīk vai ne. Ir tiesa, sākumā grūti orientēties šai raibumu mudžeklī, bet tā šeit ir svarīga saimnieciska nozare, un tie, kas šeit uzsākuši kādas preces ražošanu, jau būs ar to vairāk vai mazāk sastapušies. Reklāma esot tikpat svarīga kā pati preces ražošana, un patiesi — nespējot pietiekami reklamēties, vairāki latviešu uzņēmumi jau bijuši spiesti likvidēties. Tie ražoja labu preci, bet šai precei netika dota iespēja parādīties tirgū, jo veikali kā pamatnoteikumu uzstādīja preces sistēmatisku reklamēšanu. Šim sākumā bieži vien neparedzētam apstāklim, diemžēl, mūsu tautiešu ierobežotajā rocībā līdzekļu pietrūkst. Citādi, ja ražotājs pats preci var arī pārdot, tā pamazām gūstot pircēju uzticību. Bet tas ne vienmēr ir iespējams. Mūsu tautieši gan sīki kalkulē visādas cenas un izmaksas, bet piemirst — reklāmu. Nav arī vispārējā ieskata par reklāmas izmaksu.

Pēc trīs gadu nostrādāšanas pāris lielākās reklāmu firmās ar nodaļām visā Kanadā, jau puslīdz radies ieskats un, varu teikt, respekts pret skaitļiem, kādi ik mēnešus tiek apgrozīti šajā nozarē. Tie ir daudzciparu skaitļi, kuriem bijis jāziedo daudz laika un uzmanības.

Lielākos uzņēmumos pastāv speciālas reklāmu nozares, kas kārto visus ar to saistītos darbus, pieaicinot palīgā reklāmu zīmētājus. Tomēr viss lielais reklāmu daudzums iet caur speciālām reklāmu firmām, kas tikai ar to vien nodarbojas un par pakalpojumiem iekasē zināmu procentu. Tās uztur arī speciālus mākslinieku, t.s. komerciālo zīmētāju, kādrus un simtiem citu darbinieku, kas arvien meklē jaunus paņēmienus, kā atrast iespaidīgākus, atjautīgākus reklāmēšanās veidus. Arī reklāmu firmu starpā, tāpat kā visur pastāv liela konkurence.

REKLĀMAS LAIKRASTOS...

Mums visparastākas ir laikrakstu reklāmas resp. sludinājumi. Atsevišķos izdevumos . sludinājumu maksa ir ļoti dažāda. Te, tāpat kā visās reklāmu nozarēs, noteicējs faktors ir attiecīgā izdevuma tirāža. Jo vairāk izdevumos kāds iespieddarbs tiek izplatīts, jo dārgāka sludinājumu cena. Tas ir pirmais pamatnotiekums. Otrs ir sludinājuma aizņemtā platība. Par katru izmēru vienību ir zināma noteikta takse, kas katru gada ceturksni tiek izziņota Kanadas reklāmu biļetenā (Canadian Advertising). Tur arī tiek uzdota katra izdevuam tirāža. No Kanadas laikrakstiem visvairāk izdevumos iznāk Star ar gandrīz pusmiljona eksemplāriem, bet sestdienas izdevums sasniedz turpat vai veselu miljonu. Tālāk seko Montreālas franču La Presse un angļu Star. Protams, sestdienās sludinājumu maksa attiecīgi augstāka. Ja sludinājumu vēlas arvien attiecīgā lappusē, arī par to jāmaksā dārgāk. Arī neliels sludinājums kādā no lielajiem laikrakstiem maksās no 50.00 — 500.00 dolariem. Žurnālos un nedēļas nogales izdevumos, kur iespējama krāsu dažādība, par vairākkrāsainu jāmaksā dārgāk. Piemēram, Toronto Star sestdienas izdevumā (Star Weekly) par četrkrāšainu lappusi jāmaksā veseli 4000 dolari. Formātā mazajā Reader's Digest angļu un franču izdevumā lappuse 4 krāsās maksā 2985 dol. Zinot, kādi milzu līdzekļi iespieddarbu izdevniecībām ienāk no sludinājumiem, kļūst saprotama citādi savādā izrīcība ar lēto abonēšanas maksu un dažādām kombinācijām, ar kādām katram jau būs nācies sastapties. Katra izdevniecība cenšas visiem līdzekļiem paaugstināt tirāžu, lai iegūtu tiesības saņemt augstāku sludinājumu maksu, kas segtu lētos abonēšanas izdevumus.

RADIO RAIDĪTĀJOS...

Arī ielu dzelzceļu reklāmas atkarīgas no pilsētas iedzīvotāju skaita, tāpat lielās āra reklāmas, kas lielākos centros maksā 125 dol. mēnesī. Krietni sarežģīta ir radio reklāmu aprēķināšana, kas ir katras reklāmu grāmatvedības „cietais rieksts." Te svarīgs attiecīgā raidītājā klausītāju skaits, kas arī atzīmēts jau minētajā izdevumā un ko iegūst līdzīgi slavenā Gallupa paņēmienam. Pa dienu un vakaros piezvana attiecīgam klausītāju skaitam, piem. 100, un noprasa, kādu raidītāju klausās pa dienu, kādu vakaros un no tā procentuāli aprēķina visu klausītāju skaitu. Visvairāk klausās Kanadas apvienoto raidītāju (Canadian Broadcasting Corp.), jo tam ir tīkls pa visu Kanadu. Liels klausītāju skaits ir stacijai CFRB Toronto — vakaros 653.860. Šī arī ir dārgākā raidstacija un minūte maksā no 28.50 līdz 40.00 dol. Montreālā raidstacijai CKAC arī ir pāri par pusmiljons klausītāju. Radio stacijām ar mazu klausītāju skaitu cenas ir stipri lētākas. Dažāda maksa arī svētdienās un darbdienās, tāpat atkarībā no raidījuma ilguma un daudzuma. Bez tam par speciāliem efektiem, piem., iedziedājumiem, protams, jāmaksā speciāli.

TELEVĪZIJĀ

Kā zināms, tagad strauji aug televīzijas uztvērēju skaits. Ja agrāk Ontario provincēs iedzīvotāji uztvēra tikai Sav. Valstu raidītājus, tad tagad, ar televīzijas raidstaciju atvēršanu Toronto un Montreālā, Kanadas televīzija ieguvusi savu patstāvību. Viens no galveniem ienākumu avotiem ir reklāmu vai tā sauc. komerciālie raidījumi. Arī te maksa atkarīga no uztvērēju skaita. Tādēļ arī saprotama milzīgā starpība starp reklāmu cenu Ontario provincē, kur uztvērēju ir daudz, un Kvēbekas provincī, kas uztvērējiem vēl samērā nabaga. Ja Montreālā 5 min. televīzijas raidījums maksā 125.00 dol. un 8 sek. 37.50, tad Toronto cenas par 5 min. ir 400.00 un 8 sek. 120.00 dol. Protams, mūsu uztverē visas tās ir milzu summas. Bet līdzšinējā prakse rāda, ka televīzijai reklāmu piegādātāju netrūkst un tai paredzama spoža nākotne.

Strādājot šai nozarē man, trīs gados sarēķinot astronomiskus skaitļus, kas izdoti par reklāmām, pret šo saimniecisko nozari ir radies liels respekts un es, skatot kādu laikrakstu vai žurnālu, vairs neskaišos par reklāmas nelāgo dabu pazudināt visu, kas tai apkārt, bet redzu tur skaitļus — ciparus ar daudzām nullēm, un domāju, tai patiesi vajag būt labai daudz pirktai mantai, ja visu to var samaksāt. Vēl lielāka cienība man ir pret vismodrenākajiem televīzijas raidījumiem, jo ko gan visu nevarētu veikt par vienam pašam raidījumam izdoto naudu...

Milda Ozola

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS — REPORTĀŽA

32. turpinājums

Zilgmes seja bija tas, ko tautā dēvē par ģīmi — lieli, plati vaigu kauli, nedaudz uzrauts, plakans deguns, biezi plaksti, ļoti zilas, gaiši pasaulē vērstas acis, bezkrāsas mati un tādi paši bārdas rugāji — šī bija ceturtā diena, kopš viņš nožēloja laika un līdzekļu trūkumu sevis apkopšanai. Bet viņa augstā piere, kas veidojās divos skaistos dobumos, liecināja, ka viņam ir krietnas smadzenes, tāpat kā no sīkajām grumbiņām ap acīm un no zoda gleznā liekuma bija noprotams, ka viņam ir jautra daba un krietns, harmonisks raksturs. Tā viņu uztvēra Mikus, tagad, Pillavas ostā, pēc kopā pavadītām astoņpadsmit stundām, būdams drusku pārsteigts, ka tikai tagad īsteni ievērojis leģionāra klātieni.

Dr. Sabile lēni salocīja laikrakstu.

„Mēs gribam uz ziemeļiem," viņš teica, „bet mums jādodas arvienu vairāk uz dienvidiem, teiksim — dienvidrietumiem. Liktenis? Nolemtība?"

Viņiem neatlika nekas cits kā paklausīt ierēdņa mājienam. Pievakarē, nobraukuši visu savu kopā salikto naudu, viņi nokļuva Dancigā. Kapteinis Sabile bija par to, ka tagad jāmeklē iespēja pārnakšņot, bet Mikus ar leģionāru viņu pārbalsoja. Noguruši un klusēdami viņi pameta pilsētu aiz sevis. Kopš viņus bija pārsteigusi krievu tanku smaile, bija pagājušas 24 stundas, un viņi bija tālāk no mājām nekā iepriekšējā vakarā.

Ostas pārvaldes ēkas priekšā leģionārs Zilgme uz brīdi apstājās un pameta gaisā pēdējo desmit feniņu gabalu, kas tam bija atlicis. Skanēdama monēta nokrita zemē un likās pazudusi, bet Zilgme bez meklēšanas to tūliņ pacēla un palūkojās tajā.

„Mani kungi," viņš teica, „mēs braucam. Nauda nemelo."

Dr. Sabile izmeta kādu neizprotamu piezīmi, būdams pārāk piesardzīgs, lai izteiktos skaļi — viņš nojauta, ka Mikus ar Zilgmi paguvuši, tā sakot, saprasties, un negribēja būt par saskaņas jaucēju tikai prestiža dēļ vien — šajos apstākļos tam varēja ļaut arī drusku zaudēt kādu nieku cieņas.

Viņi devās ēkā.

Mikum ar Dr. Sabili nebija grūti tikt galā ar visām formālitātēm. Bet Ilgvaram Laimonim Gundabim Zilgmem iznāca aizķerties. Viņa izskats un dokumenti, kuros figurēja Silēzijas vietu nosaukumi, modināja aizdomas, un vācu rakstvedis bija gandrīz tādā pārliecībā, ka viņam darīšanas ar dezertieri. Bija jāiejaucas Dr. Sabilem. Viņš pieprasīja sarunu ar militāro transportu vadītāju un personiski ieradies, pārliecināja sirmo virsnieku ar niķeļa acenēm, ka leģionārs Zilgme ir nelaimīga gadījuma upuris līdzīgi daudziem, kas paguvuši izsprukt no kara hospitāļiem Silēzijā un ka viņa nenoliedzamā piederība latviešu ieroču vienībai un iecerētais braukšanas virziens — taisni ielenkumā — nekādā gadījumā nedod iemeslu uzskatīt viņu par dezertieri, gluži otrādi — par fantastu, kas pašaizliedzīgi dodas briesmās, kaut varētu vēl Vācijā netraucēti veseļoties. Tikai pēc laba brīža viņš atgriezās priekštelpā, kur kurējās maza ogļu krāsniņa un slinki gorījās pelēks runcis.

„Nu?" Mikus ar Zilgmi reizē pielēca kājās.

„Viss kārtībā," Dr. Sabile pasmaidīja savu rievaino, drusku gurdeno smaidu.

„Un kad mēs braucam?"

Ierēdnis aiz galda, kas visu laiku bija skeptiski nolūkojies abos latviešos, tagad, saņēmis no kapteiņa Sabiles rokām parakstītu caurlaidi, manāmi pārvērtās.

„Jūs varat jau tūliņ kāpt uz kuģa. Jums ierādīs kajītes pārnakšņošanai. Rīt no rīta uz Liepāju dodas divi sanitārie tvaikoņi."

„Vai es neteicu?" it kā ar sevi runādams, sacīja leģionārs. Tad viņi savāca savas nedaudzās lietas un devās kāda īpaši norīkota pavadoņa pēdās bezgala garā gājienā pa ostas teritoriju, līdz pamanīja tumsā kuģa siluetu.

„Pamatīga laiva," Zilgme iesvilpās. „Ar to var braukt. Kaut gan man ir iedzimtas bailes no ūdens un ūdens satiksmes līdzekļiem."

Kuģis bija gluži neapgaismots un likās pavisam tukšs. Dziļajā un šaurajā aizā starp kuģa sāniem un krastu varēja dzirdēt sīki un monotoni čurkstam un lejā pret eļļaino līmeni plīkšam kādu ūdens strūklu, kaut kur zem šaurās, pār tumsu pārmestās laipas šņāca tvaiks un pa klāju kā lielā garlaicībā klaudzēja lēni, vienmērīgi soļi. Un gluži kā kādas pils tornis pret melnajām nakts debesīm pacēlās dūmenis, ap kuru zemāk bija manāmas ventilātoru platās, noliektās galvas. Viņi gaidīja kādu brīdi, līdz no augšas atskanēja balss, un viņi varēja doties uz klāja. Laipas galā ikviens no trim latviešiem saņēma sejā spožu laternas staru kūli, no kā apžilba acis. Pēc tam viņus, gandrīz neredzīgus, iebīdīja šaurā spirālveidīgu kāpņu telpā, kas veda kuģa vēderā, un drīz viņi atradās kaut kur pavisam tuvu ūdens līmenim vārgi apgaismotā kabīnē, gar kuras sienām pacēlās uz ātru roku no vienkāršiem dēļiem celtas divstāvu gultas.

„Ievērojiet aptumšošanas noteikumus," sacīja kuģa apkalpes vīrs, eļļains, noguris un strups valodā. Visi trīs latvieši pamāja viņam ar to neviltoto sirsnību, kāda pienākas cilvēkam par labu darbu. Melnais puisis saņēma pateicību, kas viņam nemaz nepienācās, un aizgāja drusku izbrīnējies par neparastajiem pasažieriem.

Tad viņi palika vieni.

„Vai atļauts?" leģionārs Zilgme palūkojās uz kapteini un uz koju. „Kuru vietu kapteiņa kungs izvēlēsies?"

Dr. Sabile klusēdams pamāja uz labās puses lāviņu. Vācieši savās attieksmēs pret latviešu karavīriem nekad nerespektēja elementārās distances nepieciešamību virsnieku un kareivju starpā. Kuģis likās tukšs, vietas būtu pieticis, un taisni šais civilajos apstākļos — pat viņu pavadonis nebija tērpts militāri — būtu bijis nepieciešami viņam ar Miku ierādīt atsevišķu telpu. Viņš nejutās slikti Ilgvara Laimoņa Gundabja Zilgmes sabiedrībā. Bet viņu aizkāra šī acimredzamā izšķirība vācu un latviešu virsnieku starpā, kas tika kultivēta tīši un konsekventi. Šoreiz tāpat kā daudzos citos gadījumos. Viņš kļuva īgns. Viņa pasaules pieredze, viņa krietnā audzināšana, viņa paša smalkjūtība spontāni sacēlās pret šo nekad vaigu vaigā nenotveramo pazemotāju, pret šo pārākuma apziņu, kas šķiroja tautas augstākās un zemākās klasēs, palikdama arvien it kā anonima un tomēr — izteikti vāciska. Tāda, kas tradicijas un noblesi rezervēja vienīgi sev.

„Un ar tādiem mums jācīnās kopā?" viņš skaļi izmeta, Mikum un leģionāram par lielu izbrīnu. Mikus nekad citādi nebija vadījis savas dienas frontē kā visciešākā kontaktā ar karavīriem. Citas pieredzes viņam nebija. Kapteiņa Sabiles sašutumu viņš vienkārši neuztvēra un nesaprata, kamēr to neizskaidroja.

Bet Dr. Sabile klusēja. Tikai pēc mirkļa viņš atrada īsto atbildi: „Vai patiesi viņiem nebija labāku telpu?"

Mikus ar leģionāru jutās drusku neveikli un tagad klusēja savukārt. Viņi izģērbās un atlaidās katrs savā salmu maisā. Nogurums tūliņ ar joni uzbruka visiem trim, un viņi atdevās miegam, kas likās izkāpjam no ūdens šļakstiem aiz sienas, no tikko manāmās tērauda korpusa vibrēšanas un blīvā vāļā uzguļamies triju ceļinieku pierēm un krūtīm.

Dziļā naktī viņus iztraucēja klāja rībēšana un kāpņu klaudzēšana zem neskaitāmu naglotu zābaku soļiem, un skaļas balsis, kas aizdimdēja gar viņu kabīnes durvīm.

Viņi uztrūkās no miega, kādu brīdi klausījās un pievienojās Zilgmes spriedumam:

„Laikam papildspēki Kurzemei."

„Tad varbūt vēl tomēr viss nav pagalam," viņi nodomāja.

„Un atkal aizmiga.

Vieglā drebēšana, kuģim jūrā izejot, pastiprinājās un vērta miegu vēl dziļāku.

10.

Jūra bija rāma. Mikus stāvēja pašā Brakes priekšgalā, kas ar savu smaili ūdeni šķeldams, sita uz abām pusēm baltas šļakatas un itin kā pakāra gaisā vienmērīgu, neuzmācīgu un tomēr drusku satraucošu šalkoņu, kas tīkami spiedās ausīs, apņēma visu galvu un nonāca līdz pašiem būtnes dziļumiem, modinādama tur kādu tīkamu, rāmu paļāvību. Viņi tuvojās Kurzemes krastam, ar katru stundu, ar katru minūti.

(Turpinājums sekos)

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBA rīko

DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA ATCERI

ar VELTAS TOMAS referātu

sestdien, 24 janvārī, plkst. 18.00 sv. Trīsvienības baznīcas sarīkojumu zālē (Sherbourne un Bloor)

PROGAMMAS MĀKLSINIECISKAJĀ DAĻĀ PIEDALĀS:

P. GEISTAUTS, M. TŪTERE, dubutkvartets KALVIS un TLB SESTDIENAS SKOLA (64)

Apmeklēt lūdz TLB

POLU NACIONĀLĀ ZĀLĒ

(Queen W. — Dovercourt, ieeja no Queen ielas)

Piektdien, 23. janvārī, pl. 20.00

MAĢISKA BALLE

AR LATVIEŠU BURVJU MĀKSLINIEKA

D R. E R M O

(darbojies Rietumvācijā)

UN SLAVENĀ BUDAPEŠTAS AKROBĀTA

C A R O L O C A S T E L L I

piedalīšanos

PROGRAMMĀ ARĪ CITI PĀRSTEIGUMI

Atspirdzinājumi ● Laba mūzika ● Bufete

IEEJAS MAKSA TIKAI $1.00 (59)

TLB D I Ž D A N C I S

rīko 1953. gada 23. janvārī, plkst. 8.30

KANADAS LEĢIONA ZĀLĒ 22 COLLEGE ST., TORONTO

1953. GADA DIŽDANČA

BALLES KARALIENES VĒLĒŠANAS

● LABA DEJU MŪZIKA
● PĀRSTEIGUMU BALVAS
● BUFETE ar bagātīgiem atspirdzinājumiem

CERAM DĀMAS REDZĒT VAKARA TĒRPOS (41)

Ieeja $1.00 TLB DižDancis

MĒBEĻU VEIKALS

Bagāta, daudzpusīga, mājas un kantora mēbeļu izvēle.
Dažāda veida elektriskie aparāti mājas vajadzībām
Sakarā ar atklāšanu speciāli pazeminātas cenas
Ienāciet un pārliecinieties! Runājam krieviski
Atvērts līdz pulksten 8 vakarā

BURLACOFF'S FURNITURE

619 QUEEN ST., W., TORONTO, Ont. TEL. WA 6812 (496)

Mājas, farmas, veikalus un visāda veida īpašumus

HAMILTONĀ UN APKĀRTNĒ

(palīdz arī aizdevumu sagādē) piedāvā

MĀRTIŅŠ JAKOVIČS

G. ERVIN WRIGHT Real Estate Broker

PĀRSTĀVIS 82 Locke St., So Hamiltonā. Tel. 74739, mājā 83255 (1098)

Mežu ugunsgrēki filmās

Mežu ugunsgrēki plosās visu ziemu. Tos var palīdzēt novērst laucinieku apvienības, skolas, nometnes, klubi, tūristu grupas un visi, kur vien kāds nopietni ieinteresēts palīdzēt saglābāt mūsu mežu.

Visi šie ziemu ugunsgrēki ir filmēti, un mežu darbinieki šīs filmas izrāda divos galv. nolūkos:

Palīdzēt audzināt un apmācīt tos cilvēkus, kuriem kādu dienu varbūt būs jāpiedalās mežu ugunsgrēku apkarošanā un, otrkārt, — iepazīstināt katru ar tām briesmām un zaudējumiem, ko rada mežu ugunsgrēki. Šāda veida audzināšanas darbs mežsargus nodarbina gandrīz tikpat daudz, kā īstu meža ugunsgrēku kontrole — bet viņi par to ir gluži laimīgi.

Jo vairāk ir ieinteresētu cilvēku, kas grib iepazīties ar mežu ugunsgrēku gadījumiem, sezonām, zaudējumiem un ugunsgrēku apkarošanas veidiem, jo mazāk būs mežu ugunsgrēku.

Ja Jūs esat ieinteresēti saņemt šādu filmu, ko izrādīt Jūsu grupai, Jūs varat uzņemt sakarus ar kuru katru mežu darbinieku (mežsargu — Forest Ranger), un viņš ar prieku palīdzēs izsargāt no tiem mūsu mežus.

Ir labi mums visiem kaut ko zināt par mežu ugunsgrēkiem, paturēt tos prātā un novērst tos no mūsu mežiem.

Publicēts iedzīvotāju interesēs

RANGER BREWING COMPANY LIMITED
KITCHENER • ONTARIO

KĀDI IR JŪSU JAUNĀS DZĪVES PLĀNI Kanadā?

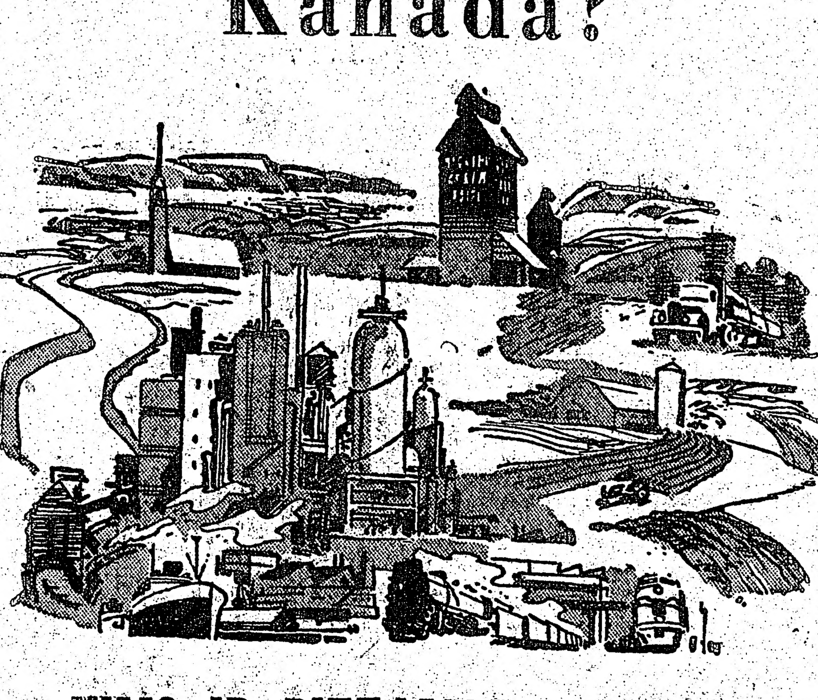

JUMS IR PIEEJAMA PALĪDZĪBA

Vai jūs vēlaties pārvest no jūsu dzimtenes radus uz Kanadu? Vai jūs plānojat iegūt saimniecību vai pašu uzņēmumu? Vai jūs vēlaties, lai jums palīdz iemācīties franciski vai angliski un saņemt norādījumus kā kļūt par Kanadas pilsoni? Varbūt jums vajadzīga informācija par iespējām citās Kanadas malās? Pilsonības un Imigrācijas departamenta ierēdņi ļoti labprāt pārrunās ar jums šos un arī citus jautājumus. Par šiem pakalpojumiem nav jāmaksā un tie ir pieejami visiem jaunkanadiešiem. Lai saņemtu vajadzīgo palīdzību vai padomus, apmeklējiet vai rakstiet tuvākam Pilsonības un Imigrācijas departamenta birojam.

GATAVOJIETIES KĻŪT KANADAS PILSOŅI

Ja jūs esat likumīgs imigrants un jums ir 18 vai vairāk gadu, jūs varat jau tagad spert pirmos soļus, lai kļūtu par Kanadas pilsoni.

AIZPILDIET ZEMĀKIESPIESTO KUPONU UN NOSŪTIET, LAI IEGŪTU GRĀMATIŅU — KAS PATEIKS, KAS JUMS DARĀMS

DEPARTMENT OF CITIZENSHIP — AND — IMMIGRATION

Citizenship Branch,
Department of Citizenship and Immigration,
Ottawa.

Please send me the booklet on the steps to Canadian citizenship.

Name..

Address..

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708 TORONTO (552)

Dr. S. V. FEINMAN

256 Crawford ielā

(Dundas un Crawford ielas stūrī)

Tel. LL 5739

Pieņem no 1—3 un no 5—8 pp.

Diplomēts Vīnē

Ārsts Vīnes Universitātes klīnikā un Kanadas slimnīcās. Sirds, plaušu, gastro — arteroloģijas reumatisms, astma, sieviešu slimības.

Rentgena uzņēmumi

Runā vāciski un krieviski (2)

M E K L Ē

ANNU IVANI

bij. Rotenburgas nometnes māsu

Lūdz atsaukties

BIRUTAI BRŪNS (OZOLS),

17 Botanic St., Hackney, South Australia (67)

P A Z I Ņ O J U

godājamai publikai, ka pēc divu gadu sekmīga darba apdrošināšanā esmu paplašinājis darba lauku, atverot savu apdrošināšanas aģentūru. Varu piedāvāt:

NEKUSTAMU ĪPAŠUMU,
AUTOMAŠĪNU,
PERSONISKAS MANTAS,
VĒRTSLIETU,
VESELĪBAS UN DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU

Pārstāvu nevis sabiedrības, bet savu klientu intereses un varu izmeklēties no dažādām sabiedrībām visizdevīgākos plānus par viszemākām cenām. Manis pārstāvētās sabiedrības būs vienmēr korrektas zaudējumu atlīdzībā. Laipni lūdzu tautiešus izmantot šos manus pakalpojumus (62)

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas aģentūra
48 Rathnelly Ave, Toronto, KI 5913

...TIK SIRDS UN SAULE MAN TUVA!...

Nav tuvas sirds, kas laimē, mierā mūs aijātu, nav saules, to bargā ziema mums liedz!

Tikai nedaudz nedēļu esam šai zemē. Mēs, divi brāļi un māsas, gribam sniegt roku draudzībai latviešiem 22 — 30 g. v. un latvietēm 25 — 30 g. v.

Vēlama biografija un ģīmetne, ko uz vēlēšanos sūtīsim atpakaļ.

Rakstīt: Saulcerītei, Vizbulītei, Drosmīm, Kautrim, 165 East Ave, N. Hamilton. (68)

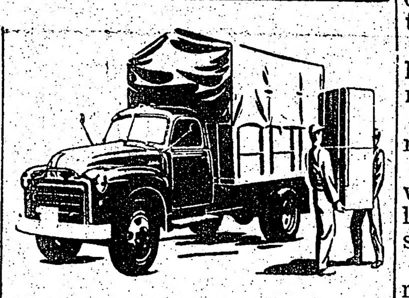

S. V A S A R Ā J A

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANĪT

OL 1403, Toronto (142)

VALDEMĀRU LĪBI apm. 39 g. v., ar ģimeni, meklē Eriks Dreija. Lūdz rakstīt: 128 Riverdale Ave, Toronto, Ont., Canada (24)

MĒBELĒTAS istabas izdodamas ar atsevišķas virtuves lietošanu. Turpat viena nemēbelēta istaba ar virtuves lietošanu, pieaugušiem. Zvanīt Toronto KE 0758. (1094)

IZDODAMAS 2 lielas mēb. istabas pilsētas rietumos ar vārīšanas iespējām. Zvanīt pēc pl. 6, Toronto, LA 9161. (65)

IZDODAMS nemēbelēts dzīvoklis: divas istabas un virtuve. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā, Toronto GL 7493. (43)

IZDODAMAS 2 mēbelētas istabas apakšstāvā ielas pusē Danforth — Broadview rajonā. Parkošanas iespējas, zvanīt pēc plkst. 5 var., Toronto, RI 2868. (70)

PILSĒTAS centrā izdodamas divas atsevišķas nemēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām. Istabas jaundekorētas un ar jaunām mēbelēm. Zvanīt Toronto, PR 4596. (56)

IZDODAMAS mēbelētas istabas ar virtuvi un visām ērtībām. Uz vēlēšanos arī pansijā. Centra rajonā Toronto. Zvanīt EM 4-6813. (34)

IZDODAMA istaba ar virtuvi otrā stāvā. Zvanīt pēc 5 vakarā. Toronto, LL 3797. (63)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar visām ērtībām ar vai bez pilnas pansijas Broadview — Fulton rajonā. Zvanīt darbdienās pēc plkst. 6 vakarā, sestdienās un svētdienās katrā laikā. Toronto GL 1326. (58)

IZDODAMA liela nemēbelēta istaba Bloor — Highpark rajonā zvanīt Toronto JU 0645 pēc plkst. 6 vak. (66)

BAZNICAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A.Skrodelis ((99 Herkimer Str. Hamilton. Ont., t. 70136). Janvāra otrā pusē Ņufaundlendā — 22. janv.; 2. februārī **St. Džonsā;** no 3. febr. — 9. febr. **Korner Brūkā.**

Māc. E. Lange (1673 Abbey Rd.; pasta adrese: Billings Bridge P. O. Box 66, Ottawa, Ont.)

25. janv., plkst. 2.30 pp. dievkalpojums. Pēc dievkalp. draudzes pilnsapulce.

Māc. A. Briedis (17-8th Str. Noranda, Que.)

Otavā 25. janv., plkst. 2 p.p. dievkalp. Sv. Pāvila b-cā (210 Wilbrod Str.).

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto. Ont. t. LO 2510) **Toronto,** svētdien, 25. janv., pl. 4 p.p. dievk. Sv. Jāņa b-cā, 274 Concord Ave. Svētdienas skola.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873). **Toronto** Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu stūrī)

25. janv. dievkalpojums, pl. 11. Pēc dievkalpojuma (pl.12.30) draudzes locekļu pilnsapulce.

Māc. E. Caune (10827 — 114 St. Edmonton. Alta, t. 41890).

Kalgarijā, 25. janv., plkst. 3 pp. dievkalp. Pēc dievkalp, draudzes pilnsapulce, vēlēšanas.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Sadberijā dievkalpojumi Regent St. b-cā; 1. febr., pl. 1 p.p.; **Sault Ste Marie** dievkalp. Zion ev.-lut. b-cā sestdien, 24. janv., pl. 7 vakarā. **Māc. F. Ruperts.**

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojums svētdien, 25. janv., plkst. 17.00, Walmer Rd., baptistu baznīcas telpās. Māc. R. Eksteins. — Pēc dievkalp., pl. 19, Draudzīgā aicinājuma atcere ar prof. P. Ķikaukas ref. par tematu Grāmata. Piektdienas vak. plkst. 20.00 Lūgšanas un Bībeles sapulce.

SPORTS

SPORTA KALENDARS

20. janvārī, plkst. 19.30 Bloor Collegiate Metropolitan B grupas basketbola līgā sacentīsies TLSK ar East York.

24. janvārī, plkst. 14 College United baznīcas vingrotavā. Toronto sieviešu volejbola meistarībā sacentīsies TLSK vienība ar ukraiņu SA klubu.

24. janvārī, plkst. 20.00 Hamiltonas basketbola līgā sacentīsies Sparta — YMCA Westdales vingrotavā.

24. janvārī, plkst. 20.00 College ielā 40 Toronto augstākā līgā volejbolā spēlēs latviešu Y klubs ar Kalevu.

24. janvārī, plkst. 20.00 College ielā 40 Toronto sieviešu volejbola līgā spēlēs TLSK II vienība ar ig. I vienību.

25. janvārī, plkst. 15.00, 212 Cowan Ave, augstākā līgā volejbolā spēlēs Latviešu Y klubs ar Sokolu Toronto.

25. janvārī, plkst. 19.00, College ielā 40. Galda tenisā Draudzības kausa otrā izcīņas reize starp Latviešu Y klubu un TLSK.

PAZIŅOJUMI

24. janvārī Montreālas latviešu volejbolisti viesosies Kvēbekā, kur Kvēbekas YMCAs sarīkojumā sacentīsies demonstrējumu spēlē ar Kvēbekas pilsētas sastādīto komandu, lai iepazīstinātu arī Kvēbekas pilsētas jaunatni ar volejbola spēli.

7. februārī sieviešu un vīriešu volejbola komandas piedalīsies Otavā Centr. YMCAs rīkotajā volejbola turnīrā, kur savu līdzdalību pieteikušas 6 vīriešu un 3 sieviešu vienības.

J. Lukstiņš, Ont. apg. sp. vad.

PAZIŅOJUMI

Ontario Volejbola savienība bija rīkojusi volejbola tiesnešu kursus. Dalībnieku vidū atradās arī vairāki latvieši. Tiesnešu kursos pārbaudījumu izturējušie iegūs volejbola tiesneša tiesība. Par kursu, norisi un pārbaudījumu izturējušiem plašāku atreferējumu sniegsim vienā no nākošajiem laikraksta numuriem.

18. janvārī notiekošajā galda tenisa turnīrā College ielā 40 notiks sacensības vīriešu un sieviešu vienspēlēs un vīriešu dubultspēlēs. Uzvarētāji saņems vērtīgas balvas. Vīriešu viespēlē izcīnīs ceļojošo kausu.

17. janvārī Toronto volejbola meistarībā paredzētās TLSK spēles sakarā ar spēlēm Hamiltonā atliktas.

NOTEIKUMI VOLEJBOLA MEISTARĪBAI

Ontario Volejbola savienības Toronto nodaļa izsūtījusi vienībām — dalībniecēm techniskos noteikumus, starp kuriem svarīgākais ir:

1. Spēles izdarāmas pēc 1953. gada izdotiem oficiālajiem spēļu noteikumiem.

2. Katra uzvarēta spēle (jāspēlē līdz 2 uzvarētiem setiem) dod vienu punktu.

3. Turnīra uzvarētājs iegūst Toronto meistarnosaukumu.

4. Divas labākos panākumus guvušās vienības iegūst tiesības spēlēt finālspēlēs Ontario meistarnosaukuma iegūšanai.

5. Ja vairākām vienībām, turnīram beidzoties, ir vienāds punktu skaits, tad uzvarētāju nosaka pēc setu un punktu starpības starp vienādus panākumus guvušajām vienībām.

Piezīme: Ja tādējādi nevar noteikt uzvarētāju, tad to nosaka visās spēlēs iegūto un zaudēto punktu starpības.

Augšminētie noteikumi attiecas uz senioru līgu.

Sieviešu līgā atkrīt 3. punkts, kuru aizstāj noteikums, ka divas labāko panākumu guvušās vienības spēlē atsevišķu spēli Toronto meistarnosaukuma iegūšanai.

Intermediate līgā atkrīt 4. p., kuru aizstāj noteikums, ka četru labāko vienību starpā notiek spēles, kurās sacensās 1. vieta ar 3. vietu un 2. vieta ar ceturto. Abi spēļu uzvarētāji iegūst tiesības spēlēt Ontario meistarībā. Ontario meistarības uzvarētājs nākošajā gadā iegūst tiesības spēlēt senioru līgā.

LIEPIŅŠ UN VIKSE UZVAR

TLSK rīkotā internā galda tenisa turnīrā vīriešu vienspēlēs uzvarēja Liepiņš. Otrā vietā palika Paukšēns, trešais Kūlītis un ceturtais Zaķis.

Sieviešu viespēlēs uzvarēja Vikse, atstājot otrā vietā Benconi. Atzīmējams, ka Kāpostiņa un Ādmine startēja vīriešu klasē.

Pēc sacensībām J. Ādminis apbalvoja uzvarētājus.

VAI JŪS ZINĀT, KA...

Pasaules meistarsacīkstēs volejbolā, kas šogad risinājās Maskavā, 11 valstu konkurencē kā vīriešu, tā arī sieviešu sacensībās bez zaudējumiem uzvarēja paši mājinieki. Krievu vīriešu komanda komplektējās no igauņu spēlētājiem, kamēr sieviešu dalībnieču sarakstā dominēja gruzīņu uzvārdi. No rietumniekiem labākos panākumus guva franči.

...jau 15 gadu itāļu futbola izlases vienības uzbrukumu vada 38.g.v. Silvio Piola?

...Lavīze Aldzere-Pūce pasaules visu laiku labāko sieviešu šķēpraižu vidū ieņem 20. vietu? Viņas labākais rezultāts — 44.92 sasniegts 1951. g.?

...Jānim Dalinam, tā arī viņa dižajam konkurentam Berlīnē — anglim Haraldam Vitlokam šogad piepildījās 48 mūža gadi. Vitloks arvienu vēl solo, un Helsinku olimpiskajās spēlēs 50 km. soļošanā izcīnija 11. vietu?

...itāļu diskabols Adolfs Konsolīni pag. gadā apaļo ripu pāri 52 m. līnijai lidinājis 16 sacīkstēs?

...Kārlis Leilands — latviešu svarcēlējs, Parīzes olimpiskajās spēlēs 1924.g. izcīnija 5. vietu un četrus gadus vēlāk Amsterdamā 4. vietu?

...igauņu sportisti olimpiskajās spēlēs pavisam ieguvuši 5 zelta, 7 sudraba un 7 bronzas medaļas?

...Rudolfs Harbigs, 1942.g. kritušais vācu vieglatlēts 400 metrus zem 47 sek. veicis 5 reizes.

...Nīna sDumbadzes jaunais diska rekords 57.04 m. sieviešu punktu tabulu vērtējumā dod 1485 p., un ir visu laiku labākais sieviešu sasniegums vieglatlētikā. Lai to sasniegtu augstlēkšanā, tad jāveic ir 1.88 m. augstums!

...starpt. vieglatl. savienība — (IAAF) pieņēmusi lēmumu, ka desmitcīņas 1500 m. disciplīnā punkti turpmāk aprēķināmi pēc šķēršļu skrējiena vērtējuma?

I Z D O D A M A

MĒBELĒTA ISTABA

ar virtuves lietošanu vienai vai divām personām

Zvanīt Toronto, tel. GE 0756

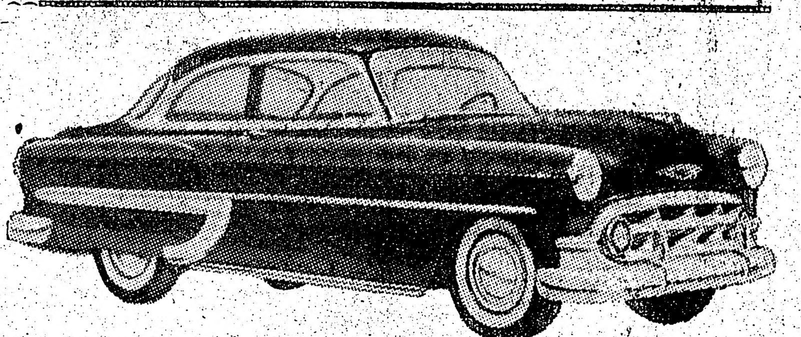

BEZ NAUDAS

ne, bet ar mazu iemaksu, nomaksājot pa daļām līdz 36 mēn. arī

JŪS VARAT BŪT JAUNA UN LABA AUTO ĪPAŠNIEKS

LŪDZU PIEZVANIET UN STĀJIETIES KONTAKTĀ

E. ZEMITIS, TEL. EM 3-6282

piedāvā un (financē) visu marku AUTOMOBILUS

kā jaunus, tā lietotus ar garantiju

Ļoti izdevīgi maksāšanas noteikumi, zemas iemaksas. Par Jūsu lietoto auto izmaksāšam skaidrā naudā vai ieskaitām kā maksājumu.

Informācija katrā laikā latviešu valodā. Izmantojiet vēl pirmssezonas sākumu (55)

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr. Mrs. Miss ....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

abonenta uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 1800 E. 18th St., Brooklyn 29, N.Y.

VAIRĀK GAISMAS JEB TAUTAS BALSS — DIEVA BALSS

APTAUJA Latvijas Amerikā lasītāju domu noskaidrošanai par mūsu šīsdienas trimdas un tuvās nākotnes problēmām

Tā kā brīvajās Rietumu valstīs galīgi izgulēts sarkanās dvingas murgainais miegs un izčibējuši māņīgie sapņi par komūnisma — kapitālisma — kopdzīvi —labklājībā (Jaltā un Teherānā „brūvētā" un Potsdamā pudelē pildītā, kādreiz tik reibinošā Kokakola), tad latviešu trimdinieks ne bez pamata redz cauri asiņainai gaismai pavīdam sudraboto Latvijas brīvības sauli. Šī, šķiet, ne vairs tik tālas nākotnes vīzija ir sakustinājusi mūsu tekuļu un bēguļu saimi. Mēs atliecam savas pazemojumos un sūrā darbā noliektās muguras un pirmoreiz pēc aizvadītiem 7 liesiem trimdas gadiem pieņemam ar prātu to, kam mūsu sirdis allaž ticējušas: atgriešanos brīvajā Latvijā. Jau tiek veidotas jaunas organizācijas un virsorganizācijas šīs atgriešanās veicināšanai, izstrādāti konstruktīvi jaunuzbūves projekti, pārrunāti vēlamās satversmes jautājumi. Ja dažs projekts jeb cerību lolojums tāds padižāks padevies un vairāk atgādina Gaisa kā Gaismas pili, arī tas nekas: gan reālitātes to nolīdzinās. Viss ir labs un slavējams, kas radies patiesas tēvijas mīlestības liesmās, jo tas liecina, ka neesam auksti izdedži jeb izskaloti vraki, bet degam un darbojamies mūsu Dienai.

Katra gaisma tomēr met ēnu un tādu mēs manām arī mūsu vidū. Pie tam var droši teikt, ka jo tuvāk būs mūsu Diena, jo spožāka caur sarkano miglu izlauzīsies Latvijas saule, — jo asāka kļūs šī ēna un jo vairāk būs to, kurus tā skars. Nepieskarsimies šoreiz dzimtenei; nekļūsim šaubīgi savā cīņas apņēmībā tāpēc, ka labi zinām, cik nāvīga būs Kremļa ēna mūsu mīļajiem tēvzemē tad, kad atbrīvošanas Diena būs tuvu nākusi. Mēs zinām, ka čekists — tās metējs, pats tad itin drīz būs vairs tikai nožēlojama ēna Aizsaules ellē, daudz baigākā par to elli, ko tas šai saulē kurināja saviem upuriem, saukdams to par sarkano paradīzi. Šoreiz pavērsimies paši sevī un mūsu trimdas saimē, lai mēģinātu atrast šīs ēnas metējus, to cēloņus un veidu, kā tos izskaust.

Bez aplinkiem: šo ēnu met un metīs visi tie, kas savas personīgās, grupas, organizācijas vai partijas intereses stāda augstāk par mūsu tautas, mūsu vēl atbrīvojamās valsts interesēm. Šīs ēnas cēlonis: patmīlība. Kā to atklāt, kā ieskatīt ikreiz un nemaldīgi, ja gribam novērtēt kādu parādību vai personu? Vai tas maz iespējams mūsu trimdas sadulķotos ūdeņos, kur baumas, apmelojumi un aplami apgalvojumi bieži sver vairāk kā fakti, pierādījumi un patiesība? Ja jau mēs paši nereti grābstamies šai ziņā pa tumsu kā ģeķīgas jumpravas, kā tad lai pārmetam mums draudzīgiem svešiautiešiem un patvēruma devējiem, ka tie mūs sāk uzskatīt par patiesi dīvainām, ne tikai Displaced personām vien.

Pretlīdzeklis šai parādībai, šai apkaunojošai ēnai tomēr ir. Tas ir tikpat vienkāršs, cik iedarbīgs un prasa tikai drosmi, lai to īstenotu. Vai šādas drosmes mums, brīvajā pasaulē esošiem, tagad vēl trūktu? Liktos, ka ne, — drīzāk otrādi, tāpēc nebūtu vairs ko vilcināties.

Šī pretlīdzekļa formula ir īsa un vislabāk pasakāma Goetes vārdiem: „Vairāk gaismas!"

Vairāk patiesības gaismas, mūsu trimdā esošās tautas daļas neviltotās domas, un šo gaismu raidīt no dažādiem virzieniem, no dažādās vietās uzstādītiem starmešiem. Lai nebaidāmies no patiesības, jo tās vārdā pašreiz norisinās skaudrā cīņa pret meliem, un mēs taču sakāmies stāvam patiesības un taisnības karapulku pirmajās rindās. Tāpēc būsim konsekventi un izgaismosim ar šo patiesības prožektoru arī mūsu trimdas ierakumus. Tas iznīdēs mūsu iekšējo sajukumu un veicinās mūsu ārienes labāku novērtējumu.

Kur ņemt šos starmešus, to gaismas avotu, dzinējspēku; kur uzstādīt, kā iedarbināt? — Lieks jautājums, jo viss mums jau ir, taisni necerēti, tikai vai nu drosmes līdz šim trūcis vai izdomas. Šie starmeši — mūsu laikraksti, gaismas avots — sabiedriskā doma, dzinējspēks — aptauja, to izvietojums — starpkontinentāls.

Ko viss tas dos? — Nepieciešamo skaidrību un patiesību, atklājot melu īsās kājas un fikciju burbuļus. Kam netīra sirdsapziņa, tas baidīsies, bet tieši tāpēc šīs akcijas īstenošana lai piekrīt mūsu preses ļaudīm, kas — ar nedaudz izņēmumiem — vistumšākā trimdas naktī nav nolieguši vai pārdevuši savu pārliecību, nav baidījušies patiesību sludināt un kas mūsu izklīdētībā ir bijuši mūsu kopējais saucējs un valstiskās domāšanas audzinātāji. Šāda aptauja pie tam būtu ne tikai pretlīdzeklis kaitīgām trimdas parādībām, bet arī līdzeklis valstiskās domāšanas veidošanā, nacionālpolitiskā audzināšanā, ja to labi izplāno. Jau priekšlaikus gibētos teikt, ka atjautību mūsu avīžniekiem noliegt neviens nevarēs. Visbeidzot nebūs lieki pieminēt, ka viens no mūsu trimdas laikrakstiem, Latvju Vārds Zviedrijā, šo aptaujas metodi jau izmēģinājis — gan šaurākas, lokālas, kaut arī aktuālas problēmas izgaismošanai — un atsaucība bijusi dzīva. Jo nozīmīgāka toties būtu v i s u mūsu trimdas laikrakstu iespējami vienlaicīga aptaujas akcija, kas censtos noskaidrot mūsu šīsdienas trimdas un tuvās nākotnes problēmas: tik sasāpējušas vai tīši sarežģītas un samezglotas.

Ja mūsu presei nepietrūktu drosmes un enerģijas šo aptauju izdarīt un tās rezultātus godprātīgi izvērtēt, tad tiešām būtu reiz izmēzti mūsu trimdas Augija staļļi un vispāratzītā sabiedriskās domas pētīšanas veidā noskaidrots jautājums, par ko mēs stāvam un kurp ejam: uz tālāku skaldīšanos vai laimīgāku Latviju.

Neviens, kas savai tēvzemei no sirds novēl saules mūžu, nedrīkstētu pieciest, ka šo nākotnes vīziju izķēmo patmīlības ēnas. Jo kas tad glābs, atbrīvos un uzcels mūsu verdzināto ziemciešu tautas Latviju, ja ne tie — un tikai tie,

„Kas spēj atdot sevi visu,
Kas tik skaidrs ir kā saule."

APTAUJA

KĀDI BŪTU SVARĪGĀKIE JAUTĀJUMI, KUŖU ATBILDES ATSEGTU NEPATIESUS APGALVOJUMUS UN APLAMUS PIEŅĒMUMUS? LIKTOS, KA ŠIE:

1. Vai pēc Jūsu domām latviešiem trimdā nepieciešams globāls, starpkontinentāls centrs jeb vai pietiek ar atsevišķo valstu vai kontinentu centriem?

2. Ja domājat, ka starpkontinentāls centrs nepieciešams, tad:
a) kur tam jāatrodas; b) vai tas sastādāms (piem., iniciātoriem izraugot attiecīgo valstu latviešu trimdinieku pārstāvjus) vai ievēlams; c) ja tas sastādāms, tad kas būtu vispiemērotākais šī uzdevuma veikšanai (mūsu sūtņi vai kādas valsts latviešu emigrantu lielākā organizācija vai kāda jau pastāvoša globāla organizācija; minēt, kuŗa tieši); d) ja tas sastādāms, vai tajā uzņemami politisko partiju delegāti vai tikai trimdā vēlētie organizāciju pārstāvji jeb vai tikai atsevišķo zemju pārstāvību delegāti vai visu šo 3 grupu pārstāvji; e) ja politisko partiju delegāti uzņemami, tad kādā samērā iepretim vēlētiem organizāciju vai atsevišķo zemju pārstāvjiem; f) ja starpkontinentālais centrs ievēlams, tad — kā panākt to, lai tajā būtu pārstāvētas arī mūsu politiskās partijas (piem. pielaujot ievēlētiem organizāciju vai atsevišķo zemju delegātiem uzņemties arī kādas politiskās partijas pārstāvību jeb vai noliekot politiskām partijām iespējami zemu nepieciešamo balsu skaitu, piem., 500).

3. Kādiem pēc Jūsu domām jābūt šī starpkontinentālā centra uzdevumiem: a) aktīva cīņa par Latvijas atbrīvošanu, paredzot nākotnē — ja apstākļi to prasītu — pārveidot šo centru Latvijas eksīlvaldībā vai b) tikai latviešu trimdinieku saimes pārstāvēšana un tās sadzīves vadība, it īpaši kultūras, jaunatnes audzināšanas un palīdzības darbā vai arī c) abi augstāk minētie uzdevumi, kā šī centra darbības dažādi sektori (ja Jūsu atbilde atšķirtos no augšā minētiem 3 veidiem, tad to pateikt ne vairāk kā 50 vārdos).

4. Kādu personu Jūs vislabprātāk redzētu Jūsu zemes latviešu pārstāvības priekšgalā (šai atbildei pēc iespējas pievienot ne vairāk kā 50 vārdus garu pamatojumu)?

5. Vai starpkontinentālā centra vadībā Jūs vēlētos redzēt kādu izcilu personu (ar lielām pilnvarām) vai vadības kopu (kuŗa lēmumus taisa nobalsojot)?

6) Ja Jums patīkama liktos izcila persona, tad kuŗa (šai atbildei pēc iespējas pievienot ne vairāk kā 50 vārdu garu pamatojumu)?

7. Ja Jūs domājat, ka starpkontinentālam centram vajadzīga vadības kopa, tad: a) kādas 6 personas Jūs ieteiktu un b) kādas 3 personas Jūs tajā nekādā ziņā nevēlētos redzēt un tās neatzītu kā augstāko vadību?

8. Vai pēc Jūsu domām sūtņiem būtu jāieiet šai starpkontinentālā centrā vai tikai jāsadarbojas ar to?

9. Vai atbrīvotā Latvijā Jūs gribētu redzēt darbojamies visas mūsu agrākās politiskās partijas vai nevienu jeb vai tikai dažas no tām, vai arī kādas jaunas (šai atbildei pēc iespējas pievienot ne vairāk kā 100 vārdu garu pamatojumu)?

10. Kāda persona Jums liekas vispiemērotākā atbrīvotās Latvijas valsts vadībā (šai atbildei pēc iespējas pievienot ne vairāk kā 50 vārdu garu pamatojumu).

1952. gada decembrī trimdā **Pēteris Taurēns**

IEVĒRĪBAI: Uz Pētera Taurēna ierosinājumu aptaujas ceļā noskaidrot trimdas latviešu sabiedrisko domu mūsu aktuālo problēmu pētīšanai, atbildes aptaujā uz dotajiem jautājumiem lūdzam iesūtīt redakcijai līdz 1953. g. 1. martam, atbildot aptaujā norādītās numerācijas kārtībā (1., 2., 3., a, b, c utt.), neatkārtojot jautājumu tekstu. Atbildes iesūtāmas uz atsevišķas lapas mašīnrakstā vai rakstītas ar tinti labi salasāmā rokrakstā. Pēc 1. marta tās publicēsim. Šāda veida aptaujai nozīme būs tikai tad, ja piedalīšanās tajā būs aktīva un atbildes dotas saskaņā ar atbildētāja pārliecību. Tāpēc redakcija lūdz Latvijas Amerikā abonentus un pārējos latviešus, kuŗi interesējas par mūsu nākotnes veidošanu, šo aptaujas akciju atbalstīt.

Redakcija

Dr. JĀNIS KAROLS
M.D. — L.M.C.C.
pieņem slimniekus 404 DELAWARE Ave, Toronto,
Darbdienās no 9—11 un 5—7, izņemot trešdienās, tel. OL 1681

Staļina vietnieks Maļenkovs

Politiskās aprindās visā pasaulē bieži cilā jautājumu, kas būs Staļina vietnieks. Ir mēģināts sadabūt visādus pierādījumus, ka šis jautājums ir jau Maskavā izlemts, bet droša un pārliecinoša nav neviena versija. Vairums politiķu domā, ka šis vietnieks būs Maļenkovs. Nav šaubu, ka pašā Kremlī cīņa par vietnieku ir pilnā spēkā, tikai Kremļa mūri vēl ir par augstiem, lai šī ziņa sasniegtu valstis šaipus dzelzs aizkara.

Kā ap 1920. gadu Staļins un Trockis bija galvenie konkurenti — kam būt Ļeņina pēctecim, tā tagad mazais un kustīgais Maļenkovs dažkārt jau uzstājas „tēva" un „skolotāja" vietā, lai gan agrāk viņš vairāk simpatizēja Trockim kā Staļinam. Būdams vēl students un komūnistiskās šūniņas priekšsēdis Maskavas techniskā augstskolā, viņš šo domu atklāti deklarēja Pravdā 1924. g. 4. janv. Kad tā paša gada janvārī vairāk nekā 400 Techniskās Augstskolas studenti publicēja Pravdā atklātu vēstuli, ka Ļeņina pēcnācējam esot jābūt Staļinam, Maļenkovs nebija starp šīs vēstules parakstītājiem. Acīmredzot tikai pēc Ļeņina nāves, reālpolitisku iemeslu dēļ Maļenkovs no Staļina pretinieka kļuva par viņa atbalstītāju, pat Staļina uzvaras ceļa sagatavotāju. Tā viņš drīzi kļuva par Staļina personisko sekretāru. Viņa karjēra sākās ar 1930. gadiem, kad partijas tīrīšanas akcijā viņš parādīja lielu izveicību. Sākumā viņš palīdzēja Lazaram Kaganovičam iztīrīt partiju Maskavā no labā spārna opozicijas ar Nikolaju Bucharinu priekšgalā.

No 1934. gada līdz 1938. gadam Maļenkovs strādāja kopā ar komisāru Ježovu, sākumā kā viņa vietnieks, bet ar 1936. gada martu, kā patstāvīgs partijas orgāna „Partijnoje Stroitelstvo" atbildīgais redaktors.

Strādādams partijas kadru daļā, Maļenkovs vadīja partijas reorganizāciju. Otrā lielā partijas tīrīšanas akcijā 1937. un 1938. gadā viņš nevēlamo partijas biedru sarakstus nodeva Ježova un Višinska ziņā, kuŗi administratīvā kārtā, bez tiesas, novāca no skatuves šos elementus vai nu tos izsūtot, vai likvidējot. Maļenkova uzdevums tad bija novākto darbinieku vietā ielikt citus. Tātad aiz tā saucamās „Ježova akcijas" slēpjas arī Maļenkova vārds. Šo darbu viņš veica tik nežēlīgi un Staļinam pa prātam, ka pēdējā uzticība Maļenkovam pakāpeniski pieauga. Tāpēc mēs tagad varam runāt par Maļenkovu kā Staļina vietnieku.

J. Liede

PAZIŅOJUMS

Visām organizācijām, kam būtu kaut kas kārtojams ar 72. Rīgas sk. vienību, lūdz griezties pie vienības priekšnieka pagaidu vietas izpildītāja — vad. Māra Stīpnieka, 200 Danforth Rd., tel. GR 0069.

LIETUVIEŠU LITERĀTŪRAS PRĒMIJA

Lietuviešu laikraksts Draugas Čikagā ikgadus piešķir 1000 dol. lielu prēmiju par labāko lietuviešu valodā iznākušo grāmatu. Šogad prēmija piešķirta rakstniekam Gliaudam par viņa romānu Ora pro nobis (Aizlūdz par mums). Šī ir jau otrā reize pēc kārtas, kad prēmija piešķirta Gliaudam.

VAI SARKANARMIJA PĀRĀKA...

(Pārnesums no 1. lpp.)

pārsniedz komūnistu armijas sanitāro dienestu. Sarkanarmijas rotās sanitāro palīdzību sniedz paši karavīri, kas šim nolūkam vāji apmācīti. Arī bataljonos nav ārstu, bet ir tikai vāji apmācīti sanitāri. Korejā amerikāņiem no ievainojumiem mirst 2,4 proc., ja sniegta medicīniskā palīdzība, kamēr Otrā Pasaules karā šis mirstības proc. bija 4,5, bet Pirmajā Pasaules karā 8 proc. no ievainotiem. No ievainotiem Korejā 85 proc. pēc izveseļošanās atgriežas armijā atpakaļ.

Katra ASV divīzija spējīga cīnīties ilgāku laiku, jo ir nodrošināta uztura, municijas un apbruņojuma pašapgāde. Krievu un satelitu divīzijas spēj izturēt lielākais 5 dienas. Otrā Pasaules karā un Korejā katru sarkano divīziju nomaina ik pēc 5 dienām.

Visi ASV karavīri Korejas frontē saņem 2 reiz dienā siltu ēdienu ar bagātīgu saturu. Krievu karavīra uzturs ir daudz daudz sliktāks un vienpusīgāks. Kad ar 3 amerikāņu bataljoniem izdarīja izmēģinājuma pārbaudi, pasniedzot tiem normālo sarkanarmijas pārtikas devu, amerikāņu karavīri to noraidīja kā „briesmīgu."

Kas krievu karavīram ir lukss, tas amerikāņu karavīriem ir ikdienišķa prasība, kam jābūt. Amerikāņu karavīrs frontē ir aprūpēts ar dušu pirtīm, mazgātuvēm, skujamiem, cigaretēm, dvieļiem, zobu pastu un sukām un citām daudz sīkām, bet nepieciešamām lietām. Krievu armijā mazgāšanās reizes atkarājas no tā, cik bieži padomju karavīrs ir ūtīm apsēsts. Parasti viņam jāmazgājas grāvju ūdenī.

TAUTA CIENĪ KRITUŠOS

Amerikāņu tautas cienī savus kritušos karavīrus. Kopš pilsoņu kaŗa visi kritušie karavīri tiek pārvesti mājās. Katru kritušo apbedī ar militāru godu. Sarkanarmijas kritušos, izņemot augstākos virsniekus, apbedī tur, kur tie kritušī, pēc kam kritušie tiek aizmirsti. Pad. Savienībā cilvēkam nav nekādas vērtības.

Latviešu karavīri ir divi reizes cīnījušies pret sarkanarmiju un zina, ka sarkanarmija ir uzvarama, ja tai pretī stāv labi apbruņota ārmija, kuŗas ugunsspēks spēj iznīcināt bezgalīgās pelēki utainās masas, un cīņās taisnības un brīvības vārdā. Tāda ir amerikāņu armija, kur tagad jau trešo reizi pret komūnistiem cīnās arī latviešu karavīri.

Kad sāksies tiešs kaŗš ar Kremļa armijām, tad tās kaŗu zaudēs, komūnisms sabruks un izniks un apspiestās tautas celsies brīvībā jaunai dzīvei. Arī mūsu Latvija.

V. Lambergs

DAŽOS VĀRDOS

● Hong-Konga dod Britu imperijai 1.500.00 dolarus kā Jaunā gada dāvanu un pierādījumu par kolonijas lojalitāti pret valdību.

● Šogad paiet 500 gadu, kopš Indriķis 8. izdeva dekrētu,ko atzina arī parlaments, ka angļu baznīca šķirta no Romas katoļu baznīcas. Kopš tā laika baznīcas galva anglikāņu baznīcai ir karalis, resp. karaliene.

● Čarlijs Čaplins, kas kā komūnistu līdzskrējējs, vairs netiek ielaists atpakaļ ASV, no Anglijas devies uz Šveici, kur viņš pagaidām apmeties pie Ženēvas ezera un iegādājies sev māju par $200.000.

● Ņujorkas valsts gubernātors Toms Djuijs iesācis savu 11.darbības gadu, kā šis valsts gubernātors. Vienīgi gubernātors Džordžs Kintons bija šai amatā ilgāku laiku — 21 gadu (no 1777. - 1795. un no 1801. - 1804.).

● Labākais žokejs ASV ir 18 g. vecais Tonijs Despirito, kas, būdams vēl tikai māceklis, šī gada jāšanas sezonā guva 390 uzvaras, blakus vēl vairākām otrām un trešām vietām. Tā Despirito uzstādīja jaunu ASV rekordu, kas pastāvēja kopš 1906. gada un bija 388 uzvaras vienā gadā.

● Montreālas policija pie kāda miruša veckanādieša (pēc izcelšanās grieķa), atrada mājā veselu noliktavu ar Staļina „miera" literātūru— komūnistu grāmatām. žurnāliem un proklamācijām. Savas kustības nopietnību šis „miera draugs" pasvītrojis, uzglabājot arī šaujamos ieračus un municiju.

Slepenpolicija stājusies pie atstāto dokumentu izmeklēšanas, lai varbūt atrastu citus komūnistu spiegus Kanadā.

VĪNES ZĒNU KORIS TORONTO

Šinīs dienās Toronto viesojās visā pasaulē plaši pazīstamais Vīnes zēnu koris, sniedzot koncertu pirmdienas vakarā Meseja hallē. Koncertu noklausījās tuvu pie 4000 mūzikas draugu. Vīnes zēnu koris ar 22 dziedātājiem pirmoreiz Kanadā koncertēja pirms 2 g., bet tad klausītāju pulks nesniedzās pāri vienam tūkstotim.

Kā parasti, arī šoreiz koris koncerta pirmajā daļā atskaņoja liturģisko mūziku. Pēc tam mazie dziedoņi uzveda jautru viencēliena opereti Johnny in Luck ar Joh. Štrausa mūziku. Šie mazie dziedoņi ir ne tikai koristi, bet reizē arī solisti. Neraugoties uz to, ka operetē daži solo gabali visai pagrūti, likās, ka mazajiem solistiem tie grūtības nesagādāja. Taisni otrādi — perfektais izpildījums un lieliskie solo gabali klausītājiem tā imponēja, ka aplausi zāli bieži páršalca izrādes laikā. Programmas trešā daļa bija veltīta Štrausa, Šūberta, Drechslera un Hedinga darbiem. Vakara programmu Vīnes zēnu koris beidza ar J. Štrausa — Rosen aus dem Sueden. Koŗa vadītājs ir Herolds Hedings, kas diriģēja un tai pašā laikā arī pavadīja mazos solistus.

A. Kalniņš

Margarita Kovaļevska

AGLONA UN HAMSUNA CILVĒKS

ATMIŅAS

II

Kādā novakarē esam atsēdušās pie upes. Ap mums zilas ēnas, bet pāri pretim Dieva roka uzmaukusi pauguru galvām zelta podus, tikpat labi tie var būt zelta gredzeni, kas apžņauguši pauguru kuprus — visādi var iztēloties. Tur ar spožiem sirpjiem līkņā sievas un vīri. Pret dziestošo vakara debesi izskatās, it kā viņi kalna galā, ceļus liekdami, skūpsta rudzu maizes vārpas. Bet lejā uz laipas uztupusi sīka auguma sieviņa, skalo upē kartupeļus ar visu grozu. No mājiņas skurstenā koku ēnās tinas miegainas dūmu urdziņas, pļavās apgūlusies migla. Kam papīrs un zīmulis, biedrenes krāsu plankumi, kam jūsmīgas nopūtas, tikai atmiņu vācelē varu paņemt līdzi šī vakara ainas pasakainumu.

No meža iznāk mūsu cilvēks. Jau pāris dienas es viņu sevī saucu par Hamsuna cilvēku. Tāds viņš man šķietas, tādu es viņu mīlu savās Latgales dienās.

Viņš atgulstas blakus zālē, nerunā ne vārda un košļā smilgas stiebru. Tā viņš bieži mūs uzmeklē, tā viņš mēdz arī paiet garām. Bet mēs vienmēr tīšām kavējamies un velkam stundas garumā, lai nebūtu jāredz māmas aukstās acis. Viņas acis bieži nīgri smējīgas.

Dažreiz mēs nopērkam maizi, apēdam un guļam diendusu labības laukā, augsta krusta pakājē. Te ceļmalās, lauku vidū allaž var redzēt debesīs slejamies slīpu jumtu krustus, kas sargā no lietus un saules Pestītāja tēlu. Biedrene saka — „Krucifiksu". Esmu redzējusi arī Sāpju mātes Marijas sēro vaigu, kas kokā grebts, apzeltīts vai sārtināts tik cilvēcīgi laipns. Lauku ziedi, kāda papīra roze grezno svēto klēpjus. Laikam tas bija vakar, varbūt aizvakar, mums garām pagāja sieva ar košiem dārza ziediem, un es redzēju viņas rokās arī lūgsnu krelles, kā diegā uzvērtas brūnas ogas. Virknes vidū šūpojās krustiņš. Un žēl, ka neesmu katole, varbūt tad visu dziļāki uztvertu, redzētu citādām acīm. Manai mutei tad būtu arī citādi vārdi. Bet tagad kā gleznas mūzejā ar bijīgu atstatumu skatu Latgales ainas un sejas.

Kādā citā dienā, ļoti svelmīgā dienā, mēs atpūšamies uz kalna slīpā sāna. Ar papēžiem jāiecērtas zemē, lai nenoslīdētu lejā. Lejā ir pasaule — mazi un lieli ezeri, izkausēta sudraba piles. Lauku gaŗi stieptās strēmeles kā rūsgani vai zaļi dziju pavedieni, un birzis un meži kā rūķa rokas noburti. Divi soļi — un es būšu jau pasaulei pāri! Mēs redzam ļaudis strādājam sētās un laukos, bet pašas svētdienas sejām raugāmies debesīs. Tās pilnas baltu mākonīšu, pa vidu zilas stīgas.

Mana biedrene atver kasti un saka: „Efektīgi! Ekstrā. Bet Kremzera baltais izbeidzies, cinka baltais pārāk lēni iežūst."

„Jā, debesis kā zili raibās ziepes", es neklausos viņas sūkstos par krāsām.

„Bet manas rokas tvērienam tīras debesis vienmēr padodas elegantāki. Mana iedvesme slīd cauri mākoņiem bezgalības zilajās sfairās, redzu fantastiskas nimfas. Klausies, tu man rīt aizdosi kobalta zilo, šodien iztikšu ar ultramarīnu."

„Bet nē —", es saku, „negrēko. Šodien debesis kā izzagtas no vecmeistaru gleznām. Tādas kā saplaisājušas. Staru kūļi gaismo tikai Aglonas klosteri, visi pauguri vieglās pusēnās. Skaties, trūkst vēl tikai saules dūmaka vainagā Madonnas pašķiebtās galvas. Kā Rafaēla darbos."

„Neforsē ģenijus. Tad viegli runāt, kad nav līdzi krāsu kastes."

Mēs pārrodamies ap rieta stundu, Hamsuna cilvēks ir noskuvis bārdu, atsukājis matus. Viņam skaista seja un acis vairs nešķietas tērauda cietas. Viņš redz mūsu pētīgos skatus. Jā, gribējis braukt uz Daugavpili. Domājis un pārdomājis tādas tās lietas — pārdomājis.

Viņš sēd pie galda, lāpa savas bikses. Mēs strebjam sēņu viru. Katru dienu mums viena un tā pati sēņu vira, retu reizi miltu putra. Gausi cilājas karotes, ar mokām norijas glumās sēnes.

„Lūk, ko atradu kabatās. Pavisam sakaltušas." Viņš nomet galdam vidū divas saldmaizes. „Pagājušo nedēļu biju miestā Nopirku un aizmirsu apēst."

Mēs notiesājam maizītes gardām mutēm. Tikai vēlāk iedomājam, ka tās bija gluži svaigas un smaržīgas. Šodien ceptas. —"

„Iesim izstaigāt kapsētu," viņš saka.

Biedrene izteiksmīgi paskatās manī un nodrebinās. Bet tomēr, kādēļ neiet staigāt trijatā?

Pavisam kluss vakars. Tikai ezera līmenī noplunkst kāda zivs, atlec ciema suņa reja. Kapsētā gandrīz tumšs. Koku atveidi samtaini melni, tikai cauri zemākiem zariem laužas vaska dzeltena rieta puses gaisma. Mēs esam nāves miega dārzā. Hamsuna cilvēka seja pret koka stumbra melnumu tik bāla, kā mirušam. Viņš smaida greizo smaidu. „Man te viena paziņa — pūce."

Mēs slīdam gar satrunējušiem un pārlūzušiem krustiem. Mazi metalla Pestītāja attēli, naglu caurdurtām plaukstām, krustu tumsā spīd kā prauli, kā jāņtārpiņi. Bet citi apsūbējuši, sūna pāraugusi pāri, tik tikko rokām sataustīt. Kārdinājums šo kuslo, saliekto ceļu, atplēsto roku, mazo Kristus tēlu paņemt sev līdz. Bet — ir tā, it kā kāds brīdinātu: „tas ir grēks!"

Neganti kož odi. Hamsuna cilvēks iedod savu kamzoli. Līdz pusnaktij mēs staigājam pa kapsētu, visi trīs norunājam saukties uz tu. Tā esot ērtāki apmainīt domas un stāstīt blēņas, viņš tumsā pasmejas. Cik ilgi mēs vēl šeit būšot? Piecpadsmitā augustā Aglonā lieli svētki. No malu malām šurpu braukšot svētceļnieki. Mēs abas sajūsmā — bet ko teiks māma? Sen jau viņa gaida mūsu aizbraukšanu.

Ar to vakaru mēs bieži ejam staigāt trijatā. Viņš nes biedrenes krāsu kasti, prot tikt galā ar jēliem audekliem. Un viņš ir runīgāks. Biedrene groza acis, daudz smejas. Mēs ejam un meklējam sižetus. „Paskataities, bērni, kolosāli! Tvert rokās kausus — saule iegrimst sarkanā vīnā. Prosit!" Viņa dejo valsi. Patiesi saulriets ir skaists. Un citu reizi viņa paceļas uz pirkstgaliem, met skūpstus bērziem un zilajai debesij: „Kas par krāsu gammām! Šīs nianses!"

Dievs vien zina, kādēļ mani kaitina viņas grabošā krāsu kaste, viņas smaidi un skaļie saucieni. Jā, arī Hamsuna cilvēka ēna kaitina. Man visu dienu jāliek tajā savi soļi, man jāredz, kā viņa rokā šūpojas kaste. Un viņš tagad skujas katru dienu.

Varbūt manas acis jau ar visu pārāk apradušas, es nemāku vairs priecāties. Man nepatīk runāt.

„Melancholija suģestē arī redzi. Neskaties zemē. Šīs kolosālās ainas priekšā mums jātaisa reveranss."

„Nē, tā man nesēd sirdī."

„Labi teikts. Tev ir sirds, ne dvēsele." Viņš pasmejas. Es jūtos sāpināta. Varbūt tāpat justos arī tad, ja viņš teiktu: „Tev ir dvēsele, bet nav sirds." Man šķiet, tas ir viens un tas pats — sirds vai dvēsele — un ja ne, tad katrā ziņā manās krūtīs neļaukākā daļa. Pavisam nošļucis prāts.

„Un tu vēl ne reizi neesi redzēta gleznojam. Vai bija vērts šurpu braukt! Tev te nepatīk?"

„Taisni otrādi, man patīk. Patīk — vecenes, sievas, suškainie bērni. Un viss, ja tā gribi zināt."

„Nu — un?" Viņš apstājas.

„Man nav kā ierīkoties — viss slīd un krīt un sacūkojas! Un kas gribēs man stāvēt par modeli?"

Nē, kas par jokiem, to visu varot tik vienkārši nokārtot. Ja man patīkot Antonija un viņas pieci bērni, šodien pat tos aizrunāšot. Ha — tik vien bēdas!

Pēcpusdienā, mēs redzam, viņš izvelk pagalmā sašķiebtu gultu, tādu ar tukšu vidu, guļas maiss tai kristu cauri. Viņš iekāpj gultas tukšumā, pagaiņā ar kāju ziņkāru vistu, un pārliek gultai divus dēļus.

„Redzi, šeit tu sēdēsi. Uz otra dēļa, pret galvgali, atbalstot, noliksi audeklu. Antonija jau mazgā bērnus."

Viņš noņem cepuri, apslauka gultai putekļus, tīmekļus un ir tik mundrs, tik priecīgs. Māma caur logu skatās cietu un izbrīnētu skatu. Viņai laikam šādi joki nepatīk.

Man top karsti, auksti un atkal karsti. Biedrene aiziet peldēties, Hamsuna cilvēks atlaižas tepat zālē: „Antonija tūlīt nāks."

Jā, drīzi vien manā priekšā nostājas Antonija ar visiem bērniem. Viens mazulis uz rokas, divi ieķērušies svārkos, pārējie, pirkstiem mutē, slēpjas aizmugurē. Visi aiz tīrības spīd kā vaska ritenī. Antonijai galvā skaisti puķots lakats, vēl gluži stīvs aiz jaunuma, bērnu galviņas smaržīgu eļļu ieziestas, tik gludas, ka ne pinciņas uz pieres. Ausis galvu podiņiem kā osas. Visiem apautas kājas, Antonija vēl iesprauž meitēnam krūtīs saktu un sarindo bērnus pēc augumiem. Nudien kā pie fotografa.

Es varētu raudāt, gauži raudāt. Es gribu darīt prieku Hamsuna cilvēka pelēkajām acīm, es gribu būt droša un apņēmīga arī slepenajai māmas acij — gleznotāja no Rīgas, nevis kaut kāda pasaules apstaigātāja. Bet skaidri zinu — nekas neizdosies. Vispirms āra gaisma, daudzās acis. Treškārt — tie vairs nav mani apjūsmotie Antonijas plušķīši.

(Turpinājums sekos).

ST. CLAIR — AVENUE RD.
$28.000 solida ķieģeļu māja ar 14 istabām. Viscaur ļoti labā stāvoklī. Pārdodama ar visu iekārtu (mēbelēm). Istabas izīrējamas. Īrnieks atstās māju pēc sešiem mēnešiem pēc īpašuma iegūšanas uz iepriekšējo uzteikšanu
302 Bay St. CROWN TRUST CO WA 3861
Prasīt pēc CHARLES WOOD — tel. KI 9331 (69)